Rater of advertising:

2 inches, 1 column,	one year	$12.00
" " " "	half year	7.00
" " " "	3 months	4.00
" " " "	1 month	2.00
" " " "	one insertment	1.00
2 inches, 2 columns,	one year	$20.00
" " " "	half year	12.00
" " " "	3 months	7.00
" " " "	1 month	4.00
" " " "	one insertment	2.00
3 inches, 2 columns,	one year	$30.00
" " " "	half year	1[illegible]
" " " "	3 months	[illegible]
" " " "	1 month	[illegible]
" " " "	one insertment	[illegible]

Payments for one year advertisement, half cash, balance afterē months.
Paymments for all advertisements less than 1 year must be paid in advance.

LIETUVA

Preke apgarsinimu:

2 collial, 1 kolumna,	per metas	$12.00
" " " "	pusia metu	7.00
" " " "	czwerty metu	4.00
" " " "	menesy	2.00
" " " "	wiena syky	1.00
2 collial, 2 kolumnos,	per metas	$20.00
" " " "	pusia metu	12.00
" " " "	czwerty metu	7.00
" " " "	menesy	4.00
" " " "	wiena syky	1.00
3 collial, 2 kolumnos,	per metas	$30.00
" " " "	pusia metu	16.00
" " " "	czwerty metu	7.00
" " " "	menesy	5.00
" " " "	wiena syky	2.00

Už metiny apgarsinima, puse pinigu turi butie užmoketa las wirszaus, o kita puse po 6 m nesiu.
Už wisus kitus apgarsinimus, paduotus ant trumpesnio laiko kaip ant metu, turi butie užmoketi wisi pinigai las wirszaus.

Nr. 5 — CHICAGO, ILL., SUBATA, 30 Sausio (January) 1897 m. — Metas V.

ENTEREDAT THE CHICAGO, ILL POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Nedėlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Subata Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:
AMERIKOJE..... $2.00
Į UŽMARE..... $3.00

"Lietuvos" spaustuwė spausdina wisokes Knigas, Konstitucijas iszwisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiunciant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždėti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Politiszkos žinios.

—o—

Maskolija.

Įtekmingiausias Prancuzijos laikrasztis, "Figaro", pradėjo peikti susiriszimą Prancuzijos su Maskolija: jis nurodo, kad tasai susiriszimas nė Prancuzijai, nė žmonijos pirmžengystei nė jokios naudos ne atgabeno. Kol tą susiriszimą peikė antisemitų ir socijalistų laikraszcziai, Maskolija ant to ne žiurėjo, bet pradėjus peikti labiausiai užsiplatinusiam ne tik Prancuzijoj bet ir po wisą swietą "Figarui", Maskolija nusigandė. Maskolija, be pagelbos Prancuzijos, pati nieko ne gal atlikti, todėl ne nor etgrasinti prancuzų, bet stengiasi juos dar drucziaus suriszti ir sawo draugystėj užlaikyti. Ant sudrutinimo ryszių caras siunczia dabar į Prancuziją naujai paskirtą užrubežinių dalykų ministerį ir wieszpatystės kanclerį, Murawjewą. Caras jam įsakė, pirm sugrįžimo į Peterburgą ant naujo urėdo, atlankyti Prancuziją ir susipažinti su jos prezidentu ir ministeriais ir po draug su jais apkalbėti wisus abiejų wieszpatysczių reikalus. Murawjew atkanka į Paryžių dar szią nedėlią.

Londono laikrasztis "Times" pranesza, kad Maskolija paskiria 100 milijonų rublių ant parengimo rewolwerinių kanuolių. Tokios daugybės pinigų ji ne gal nuo žmonių surinkti, todėl iždo ministeris tai caro fantazijai prieszinosi, bet jo prieszarawimą pergalėjo karės ministeris. Taigi ant to prireiks užtraukti gal Prancuzijoj, naują skolą, todėl tai Maskolija ir gerinasi prancuzams. Ant galo ir paczias rewolwerines kanuoles gal wien prancuzai padirbti.

Pradeda isz palengwo Maskolijoj ir lenkus glostyti, randas pasitiki wisokiais be swarbesnės wertės paliuosawimais juos užgaėdinti. Antai widurių ministeris daleido, prie skaitymo gywentojų Warszawoj, ant žmonių suraszų talpinti atsakymus ant klausymų lenkiszkoj kalboj. Apie paliuosawimus nors tokius jau lietuwiams wisgi nėra kalbos. Taigi isz to galime manyti, kad tuom tarpu Maskolijai wien lenkai reikalingi, nes su jų pagelba gali Maskolija Wokietiją gąsdinti.

Suwienytos Wieszpatystės Sziaurinės Amerikos.

Washingtono kongrese rengėsi perkratinėti užmanymą nukasti gilų oceaniniems laiwams kanalą Nicaragua, sujungiantį Atlantiką su Didžiuoju Oceanu, kurisai galėtų su wisu nupuldyti rengiamą prancuzų Panamos kanalą. Abudu bėgtu per krasztus prigulinczius neseniai susitwėrusios Didėsės Widurio Amerikos Republikos. Koncesiją ant Amerikos rengiamo kanalo 1887 m. buwo iszdawęs randas buwusios mažos Nicaragua republikos; tos wienok koncesijos nepripažįsta susitwėrusi dabar didėji Widurio Amerikos Republika ir jos pasiuntinys, p. Rodriguez, pakėlė protestą priesz Amerikos rengiamą kanalą. Prancuzų darbo wienok ta nauja republika ne stabdo. Senatorius Morgan sprendžia, kad prie to protesto prikalbėjo Widurinę Ameriką Anglija, kuri wisaip stengiasi Suwienytų Wieszpatysczių įtekmę isz widurinės Amerikos praszalinti. Keno wienok czia nebutu kaltė, bet dabar Amerika ne gal kasti Nicaraguos kanalą. Jeigu prancuzai pirma pabaigs sawo Panamos kanalą, tai paskui jau ne bus nė jokio reikalo kasti kitą ir tokių budu įtekmė Europos Widurinėj Amerikoj pakils, Suwienytų gi Wieszpatyszczių turės nupulti.

Kaslink Kubos reikalų, į tuos dabartinis demokratiszkas randas nenori kisztiesi, kadangi jisai ne ilgai užsibus; Kowo mėnesyj užims prezidento wietą republikoniszkas prezidentas, Mc Kinley, ir jo szalinįkai taps ministeriais. Republikonai, kol waldė kraszta demokratai, wisaip peikė baugumą demokratų, bet kaip tik artinasi laikas pėrėjimo waldžios į republikonų rankas, ir jie kalba, kad geriausiai Amerikai nesikiszti į Kubos maisztus, nes įsikiszimas turėtu pagimdyti karę su Iszpanija, o toliaus į tarpą galėtu įsikiszti ir kitos Europos wieszpatystės.

Sutartis Amerikos ir Anglijos randų kaslink pawedimo iszriszti wisokius terp tiedwiejų wieszpatysczių nesutikimus santaikos sudui, kurio pirmsedžio butu Szwedijos karalius, ne atranda pas gywentojus abiejų krasztų didelio pritarimo. Nė Anglijos parlamentas, ne Amerikos kongresas dar tos randų padarytos sutarties neužtwirtino ir su užtwirtinimu nesiskubina, nes parlamentai pripažįsta, kad ir be sutarties karė terp Amerikos ir Anglijos ne gal užgimti, kadangi wienai truksta drutos žemės kariaunos, kitai ne tik to, bet ir drutos laiwynės, kuri galėtu pasikėsyti susiremti su angliszka.

Iszpanija ir jos waldybos.

Apart maisztų waldybose, Iszpaniją pasiekė wargai ir namieje: pereituose metuose daugelyj jos krasztų buwo menkas užaugimas, taigi tuose krasztuose jau dabar žmones badą keuczia. Ant suszėlpimo baduolių truksta randui pinigų, nes wiską suėda karė su pasikėlusioms waldyboms.

Ant pasikėlusių waldybų wisgi dar ne matyt wirszaus nė wienos isz kariaujanczių pajiegų ir ne greitai, turbut, czia wirszus katros nors pusės pasirodys. Į New Yorką atėjo dabar žinia, buk kubiecziams pasisekė su pagelba powandeninių minų (torpedų) i-zmesti į padanges iszpaniszką kariszką laiwą Pelampago. Lsiwas tas plaukė ant pagelbos kubiecznių apstotai twirtynei Cuano; wos upe Cauto atplankė ties twirtyne, kubiecznių iszleistų minų likosi paskandytas. Keliaiwiai atkakę nuo Kubos į Meksika patwirtina, buk kubiecziai isztikro paweržė nuo iszpanijonų miestą Santa Clara. Jie pasakoja teiposgi apie atsitikusį didesnį muszį netoli Havanos, po kuriam kubiecziai apėmė weżantį karei wius geležinkelio trukį. Pajiegas kubiecznių skaito jie ant 25,000 žmonių, bet truksta jiems ginklų, amunicijos ir waistų ligoniems. Iszpaniszkos kariaunos yra isz wiso 285000 kariewių. Ta tai, turbut, ir yra swarbiausia priežastis, kurios dėl kubiecziai saugojasi didelių muszių ir welyja, pasidalinę į mažus pulkėlius, nuolatai užpuldinėdami, kankyti iszpanijonis. Jenerolas Weyler su sawo pajiegomis apsistojo apie Bolondron, prowincijoj Matanzas. Iszpaniszka kariauna degina kaimus, kokius tik ant kelio patinka ir naikina wiską, tikėdama tuom apsunkyti kubiecziams suradimą maisto. Pulkaunikas Bosh, prowincijoj Pinar del Rio, iszdegino 200 kaimų; toki wienok iszpanijonų darbai wien daugina maisztinikų pajiegas, nes priwerczia ir nenorinczius prie maiszto pristoti jieszkoti pas maisztinikus sau prieglaudos.

Ant Filipinų salų, nors iszpanijonys giriasi, bet wisgi maiszto pergalėti neįstengia. Kaip seniaus, teip ir dabar, wisos bewiek salos maisztinikų rankose; iszpanijonys laikosi wien didesniuose miestuose ir twirtynėse.

Ar pakėlusios maisztus waldybos iszsiliuosuos nuo iszpanijonų jungo, dar ne galima žinoti, bet maisztai atgabės ir gerus waisius. Iszpanijonys bijodami, kad ir kitos waldybos ne pakeltu maisztų, jau dabar rengia atsakanczias reformas, paliuosuojanczias buwį gywentojų. Salai Porto Pico žada suteikti kuo placziausią autonomiją; tokią jau liuosybę noriai pripažintu Filipinams ir Kubai, kad tik maisztinikai ją priimtu.

Widurinė Afrika.

Į angliszkos Royal Niger kompanijos waldybas įsiwerždawo tankiai su skaitlinga kariauna waldonas Nupe kraszto. Ant angliszkų waldybų užpuolė jis paskutynį kartą su 20,000 pekszczių ir 2000 raitų kareiwių. Negalėdami kęsti nuolatinių užpuolimų, anglijonys pasirengė atkerszyti piktam kaimynui. Susirinko jie 500 kareiwių, gerai juos apginklawo, priskyrė 6 rewolwerines kanuoles, druta isz apkaustytų laiwų laiwynė uždengė sugrįžimo kelią. Kada wienok anglijonys, po ilgai kelionei, prisigriebė sostapilės ano kaimyno, persitikrino, kad tas sawo kareiwius paleido namon ir pats pabėgo. Taigi czia ne buwo su wisu su kuom kariauti, nė ką nubausti.

Turkija.

Tuom tarpu Turkijoj nieko žymesnio ne atsitiko. Europos pasiuntiniai, jeigu ką ir sutarė, tai sawo sutarymų ne garsina. Jie pareikalawo tik, kad į žandarus ant salos Kretos but paskiriami kitų krasztų pawaldiniai. Sultanas wienok ant to ne nori sutikti, nes tąsyk žandarai ne butu pagelbinikais jo waldžių, bet greicziaus jų dabotojais, Kaslink rengiamų ant sudrutinimo Turkijos reformų, jų geidžia daugumas kraszto gywentojų, ypacz gi teip wadinama jaunų turkų partija; bijosi wien pats sultanas ir jo arcziausi tarnai. Partija jaunų turkų reikalauja įwedimo konstitucijos, kokią dar priesz paskutinę su Maskolija karę buwo apdirbęs Midhat pasza. Konstitucija ta buwo ir apgarsyta Turkijoj, bet umai po apgarsinimui užstojusi kare ne dalaido ją įwygdyti. Pagal tą konstituciją wisi gywentojai, be skyriaus, turi wienokias tiesas. Žinoma, ji geriausiai galėtu Turkiją sudrutinti, bet ar ją pripažįs Europos wieszpatystės, kurios isz maisztų sau naudos jieszko, o ne sudrutinimo Turkijos. Ant įwedimo tos konstitucijos reikalingi ir pinigai, kurių Turkijai truksta.

Isz Lietuwos.

Nauji geležinkeliai.

Draugystė turinti už mierį statyti trumpus priwažiawimui prie ilgų linijų geležinkelius atsiszaukė į iždo ministeriją su praszymu daleisti jai padirbti naujas geležinkelių linijas Lietuwoj: 1, nuo stacijos Szwentėnų, Wilniaus gub, į Paneweżį, Kauno gub. su atskira linija į Wilkmergę, iszwiso 173 wiorstus ir 2 nuo Paneweżio į Bauską, Kurszėj, 68 wiorstus.

Numirė wyskupas.

Isz Wilniaus ateina žinios, kad 28 d. Gruodžio, pagal maskoliszką kalendorių, pasimirė wyskupas Zdanawyczius. Ant miszių, 30 d. Gruodžio, pagal tą patį kalendorių, atlaikytų wyskupo Paliulionio, atėjo į bažnyczią ir Wilniaus gubernatorius. Palaidojimas kuno atsibuwo 31 d. Gruodžio (12 Sausio szių metų). A. a. wyskupas Zdanawyczius buwo 87m. amžiaus: paėjo jis isz bajorų Kauno gub.-taigi lietuwystei prilankus ne buwo, kaip ir wisa Lietuwos bajorija. Wisus sawo daiktus užraszė gimindms; sawo raszte, a. a. wyskupas Zdanawyczius sako: pinigų po mano myriui ne jieszkokite, jų nėra.

16 syki nusudyta.

Prusų Lietuwoj, Goldapės pawietyj, kaime Kumecziuose, gyweno 53 metų moteriszkė, Gucaitienė. Užsiėmimas jos buwo wagystos ir plėszymai. Didesnę dalį sawo amžiaus iszgyweno jį kaliniuose, bet matomai sudo bausmės jos pagerinti ir atpratinti nuo wagystų ne galėjo. Paskutinį sykį priesz Wisus Szwentus paleido ją isz kalinio ir jau priesz Kalėdas wėl ant wagystos likosi pagauta. Dabar sudas jau 16 sykį nusprendė ją ant 4 metų kalėjimo.

Sudegė hotelis.

Mieste Stalupienuose, 1½ mylios nuo Wirbaliaus, Prusų Lietuwoj, sudegė geriausias hotelis wadinamas "Kaiserhof". Ugnis užsikrėtė szitokiu budu. Į hotelį atkako isz Karaliaucziaus agentas Tidik, kurisai nuwargęs užsnudo prie stalo ir kokiu ten budu, naktyj turėjo parwersti deganczią liampą. Nuo iszsipylusio ir užsidegusio kerosino užsidegė stalas ir kiti jo kambaryj daiktai ir nuo czia ugnis iszsiplatino po wisą kambarį. Kada subėgę ugnagesiai sziek tiek ugnį apwaldė, rado jau suanglėjusį Tidiko kunę.

Zemiszkos įrėdnes Latwijoj.

Du metai atgal, po pirmsėdyste senatoriaus Plewe, buwo paskirta tam tikra komisija apdirbti įstatus žemiszkų įrednių dėl trijų Baltmario gubernijų, taigi dwiejų latwiszkų ir wienos estiszkos. Komisija jau seniai sawo projektą apdirbo, ir nors jis skiriasi nuo įstatų kitų grynai maskoliszkų redybų, bet wisgi iki sziol neužtwirtintas augsztesnių waldžių. Dabar tos komisijos apdirbtas projektas bus wėl perkratinėjamas, ant ko turi but pakwiesti ir wietiniai gubernatoriai. Žinoma, kad tie satrapai reikalaus dar permainų ant naudos biurokratų, o ne ant naudos wietinių gywentojų, nuo kurių wien pinigų reikalaus.

Naujas Warszawos jeneral-gubernatorius.

Pasitraukus isz Warszawos jeneral gubernatoriui Szuwalowui, kurisai girtuokliaudamas sugriebė ligą, wis dar į jo wietą nėra kito. Kas bus waldonu lenkiszkos Lietuwos dalies, dar wis tikrai nežinia. "Wilensky Wiestnik" mena, buk wietą Szuwalowo užims dabartinis jenerał gubernatorius Rytinės Siberijos, Goremykin; kiti wėl laikraszcziai paduoda, kad wietą tą užima Imeretino kunigaiksztis, gruzinas, paeinantis nuo senowės Gruzijos karalių. Kaslink Wilniaus, wisgi dar tikrai nežinia, ar Orzewskis bus isz ten praszalintas.

Nusudyti.

Pradžioj pereitų metų Kaune likosi suimtų kelesdeszimts žmonių newa už socialistiszką agitaciją. Maskolijoj wienok kiekwieną negarbinantį pasileidusių urėdnikų paprastai wadina socialistu arba nihilistu. Dabar jau wisi likosi tam tikro sudo nubausti: Ludwikas Kulczickis nubaustas 2½ metų kalėjimo ir paskui dar ant 5 metų isztremimo į Rytinę Siberiją; Kuszelis ant 2 metų kalėjimo; 15 gi suimtų ne wale per 5 metus apsigywenti wakarinėse Maskolijos gubernijose.

Wiena caro malonė nuszwilpė.

Po apwainikawymui Maskolijos waldono, Lietuwos dwarponiai laukė nuojo daug malonių. Isz tikro Lietuwos ir Wolyniaus dwarponiai ne gawo paliepimo mokėti teip wadinamą kontribuciją, taigi bausmę ant jų uždėtą už maisztą 1863 m.; jeigu kas isz dwarponių, nelaukdamas įsakymo, norėjo pagal seniaus ant jo užpuolusią normą tą mokesti užmokėti, wieszpatystės kasos ne priėmė. Ant to atsitikimo pasirėmę jau wisi pradėjo džiaugtiesi, tikėdami, kad yra tai wiena isz naujo caro suteiktų malonių, jau net tuli užrubežiuose iszeinanti laikraszcziai apie tą Mikalojaus malonę apgarsino. Sztai dabar "Przegląd Wszechpolski" pranesza, kad Wolyniaus dwarponiai ne tik gawo įsakymą tą mokestį užmokėti, bet dar ant jų uždėjo bausmę už pawėlinimą. Kas atsitiko su Wolyniaus dwarponiais, tas pat bus ir Lietuwoj. Teiposgi laikraszcziai padawinėjo apie paliuosawimus katalikams ir buk ciecorius Mikalojus daleido statyti naują katalikiszką bažnyczią Kijewe, tuom tarpu dar tokio dalėidimo nėra.

Raupai Prusų Lietuwoj.

Raupai Prusų Lietuwoj ne isznyko ir jie iki sziol apsireiszkė tik terp lietuwių, apie apsirgimus terp wokieczių iki sziol dar negirdėt. Raupai pirmiausiai, jau keli metai atgal, pasirodė Latwijoj, Maskolijoj, bet czia maskoliskas randas parengė atskirus namus, kur tuojaus gabeno, nežiurėdamas ant ligonio ir jo szeimynos noro, kiekwieną apsirgusį ir tokiu budu užkirto kelią platinimuisi ligos. Latwijoj dabar ne girdėt apie naujai apsirgusius; raupuotų yra wien nuo seniaus į juos nugabenti ligoniai. Prusų randas griebiasi ir to paties kelio: ant ateinanczių metų randas nuo parlamento reikalauja 36,000 markių ant parengimo raupuotiems prieglaudos namų Klaipėdos apskrityj.

* Prusų Lietuwoj iszpuolė labai daug sniego. Isz Tilžės raszo, kad geležinkelių linijos tapo teip sniego užbertos, kad trukiai ne gal bėgti.

‖ Trijose Baltmario gubernijose yra isz wiso 1318 fabrikų, kuriuose dirba 34789 darbinikai; isz to skaitliaus pusė iszpuola ant Liflandijos gub. (Latwijos dalies). Wertė jų iszdirbimų pereituose metuose siekė 79000000 rublių.

‖ Isz Liepojaus, Latwijoj, raszo: 60 metų ukinikė kaimo Pomeranija, Denisienė, eidama skersai geležinkelio, kada ant stacijos stowėjo ligas taworinis trukis, norėjo perlysti per apaczią wagonų, bet wos palindo, trukį paleido ir jo ratai sugriebė nelai mingą senelę ir pusiau per pjowė.

* "Vienybe" paduoda, kad tikėjimo mokytojas Weiwerių mokintojų seminarijos, kunigas Dubauckas, pats prikalbinėja mokintinius priimti maskolių atsiųstas maldakniges maskoliszkoj kalboj. Ką gi kiti kunigai mislyja apie tokį demoralizuojantį kunigo Dubaucko elgimasi?

Prasižengimai Maskolijoj.

Maskolijos tiesdarystos ministerija iszdawė dabar "Surinkimą statistiszkų žinių ministerijos". Pabaigoj knigos yra trys žemlapiai parodanti didžiausius nusidėjimus wieszpatystėj už 1892—1895m. tai yra: žmogžudystes, sumuszimus ir wagystas. Pagal tas žinias, musų krasztas doriszkai ne geriausią užima wietą. Teisybė, žmogžudystėse Lietuwa kur kas toliaus stowi už pietinį Kaukazą, ypacz gi už Buku, Elizawetpoliaus ir Eriwaniaus, gub., kuriose isz prowų patekusių į sudą 23% buwo už žmogžudystę. Gubernijose: Kutaiso, Juodmario, Kubaniszkų Kazokų Žemėj 15%. Juo toliaus į sziaurius, juo suduose mažiaus buwo prowų už žmogzudystę, tik Olonecko gub. buwo jų 9%. Mažiausiai tokių prowų buwo widurinėse gub. taigi widutiniszkai 3—4%. Mažiausiai linkę prie žmogžudysczių gywentojai: Orlowo, Kalugos, Wladimiro, Kostromos, Smolensko, Kursko, Woronežo ir Poltawos gub., Wakarinėse rėdybose teiposgi jų buwo ne daug, nes wos 4—5%. Isz czia wienok iszsiskiria parubežines Lenkijos redybos, kur isz wisų prowų, už žmogžudystę Kaliszo ir Radomiaus gub. buwo 6%, Warszawos ir Petrokawo gub. 5%; lietuwių gi apgywenta Suwalkų gub. turėjo jų daugiausiai, nes 7%.

Kaslink sumuszimo, prowų už tą nusidėjimą buwo mažiausiai teiposgi widurinėse Maskolijos rėdybose, toliaus Peterburgo ir Liflandijos (Latwijoj) gub., wos 11-14%. Užtatai wisos wakarinės rėdybos, taigi Kauno, Wilniaus, Garteno, Kurszės, Estlandijos, Pskowo ir Lenkijos suteikė sudams 36% wisų prowų už sumuszimą.

Prowų už wagystas daugiausiai buwo gubernijose pagal didelės upės: Moskwos gub. buwo jų net 66%, Riazaniaus ir Wladimiro 53%; Jaroslawo ir Nižegorodo 50%; Kazaniaus 45%, Lenkijoj 45—50%. Mažiausiai tokių prowų patėko į sudą isz gub. už Wolgos į rytus, toliaus: Kijewo gub., nes tik 43%, Chersoniaus gub. 45%,

Isz to mes galime manyti, kad kaip apszwietime, teip ir doroje, mes neužimame pirmos wietos. Reiktu pabandyti pasikelti apszwietime, o tąsyk, drauge su tuom, pakiltu gal ir musų dora. Kaip dabar, tai rodosi net gėda mums, kad net kaip kur maskoliai už mus doresni, nors mes papratome juos už nedoriausius laikyti.

Pasekmes skiepyjimo ant apsaugojimo nuo choleros.

Skiepyjimai waistų ant apsaugojimo nuo wisokių ligų turi daug prieszinikų ir terp paczių gydytojų. Skiepyjimą, paweikslan, ant apsaugojimo nuo raupliu wartoja jau 100 metų, bet ir jis turi terp gydytojų gana prieszinikų, nors wisgi tų prieszinikų yra mažiaus negu szalinikų. Pasekmę skiepyjimo geriausiai parodo sulyginimas apsirgimų terp skiepytų ir ne skiepytų: terp skiepytų nuoszimtis apsirgimų ir myrių yra kur kas mažesnis negu terp neskiepytų. Ant to tai mažesnio nuoszimczio apsirgimų ir remiasi szalinikai skiepyjimo, ant jo remiasi ir daugumas wieszpatysczių iszdawusių įsakymus priwerstinai skiepyti ant apsaugojimo nuo rauplių.

Skiepyjimai ant apsaugojimo nuo choleros (teiposgi ir nuo kitokių ligų) iszrasti ne seniai, bet kad Europoj cholera ne tankiai lankosi, taigi czia truko progos gerai tą naują gydymo budą iszbandyti; gydytojai turėjo keliauti į Rytines Indijas, kur cholora beweik niekada nesiliauja. Sztai kokios isz ten ateina žinios apie pasekmes apsaugojimo nuo choleros skiepyjimo.

Parubežiuose terp Birmos ir Assamo dabar pradeda dirbdinti naują geležinkelį. Darbo wedėjas, inžinierius Way, pasamdė 357 indiszkų ir chiniszkų darbinikų neszti jo wisokius daiktas ir prietaisas, kadangi tuose krasztuose kelių nėra ir wisokias sunkenybes žmones ant peczių turi nesziotiTerptų darbinikų, nežiurint ant atsargumo, apsireiszkė cholera, kuri tuose krasztuose gana smarkiai siautė. Mieste Dibrugarh, Way patiko wieną gydytoją, kurisai grįžo nuo arbatos plantncijų, kur darbinikams skiepyjo apsaugojimo choleros waistą, taigi papraszė įskiepyti tą waistą ir sawo darbinikams. Pasekmė to waisto tuojaus pasirodė: terp įskiepytų pasimirė wos 2,6%, terp ne skiepytų gi 19%—potam buwo įskiepyta ir likusiems dar darbinikams ir nuo to laiko cholera su wisu apsistojo. Darbinikai tie gyweno wis drauge, nes negalima buwo atskirti apsirgusių. taigi liga lengwai galėjo grieotiesi sweikų ir sztai kas pasirodė: isz 52 darbinikų, kurie buwo pawesti gydytojui ir kurie wisi kruwoj miegojo ir walgė, 36 buwo choleros waistas (serum) įskiepytas; 16gi pasiliko neskiepytų. Isz 16 neskiepytų pasimirė 11, isz 36gi įskiepytų apsirgo tik wienas ir tasai pasimirė. Gydytojas sprendžia, kad liga butu tuojaus pasiliowusi, jeigu tuojaus wisiems but buwęs choleros waistas įskiepytas.

Juokai.

SUDŽIA Į WAGĮ:

— Taigi teip tu pawogei, kaip asz czia papasakojau?

— Persipraszau szwiesiausio sudo, asz nepadariau teip szwelniai, kaip jus apsakote.. Matau, kad jus daug geriaus už manę butumėte prie to darbo griebiasi. Jeigu asz teip bucziau atikęs, tai juk manęs nebutų pagawę.

—o—

KAS GERESNIS?

Tėwas klausia mažos dukters

— Magdute, pasakykie man, ką norėtumei turėti: broliuką, ar seserutę?

— Jeigu tau, tėte, wis tiek, tai asz praszyczau kraliką su raudonoms akimis.

Isz Amerikos.

Amerikos sudai ir žmoniu sudai.

Pereituose metuose, ant sudų nusprendimo 122 nusikaltėliai likosi nugalabinti; užtatai 131 žmones sawo sudu, nesikreipdami į wieszpatystės sudus, pats nubaudė, taigi lynczawo. Diktai lynczuotų jie isz kalinių pawerže, nenorėdami nubaudimą palikti wieszpatystės sudams. Tas rodo, kad Amerikos žmonės ne turi didelio pasitikėjimo sudams, jeigu pats griebiasi nubaudimo nusikaltėlių.

Waisiai girtuoklystes.

Isz SRINGFIELD, Mass. Lenkas, Dominikas Chrapowski, apsigygywenęs Springfieldė, szowė į sawo 16 metų podukrą, Wiktoriją Pinkus, sumuszė paskui sawo paczią ir ant galo pats stengėsi nusiszauti. Paleido jis sau kulką į galwą ir likosi į ligonbutį nugabentas. Teip neszwariai apsiėjo su sawo podukra ir su paczia užtai, kad jo nubaustos moterys liepė jį suareszituoti už girtuokliawimą.

Netiketa nelaime.

Isz SHAMOKIN, PA. Frederik Graeber ir mergina Maud Gothie iszwažiawo pasiwažinėti. Wos iszwažiawo wieszkeliu už miesto, apie pusę mylios rytų link, su wežimu ir su arkliais įgriuwo į žemę ir atsirado apleistų kasyklų szaftoj, kuriose jau nuo seniai ne dirba. Isztraukė juos tik ant rytojaus. Mergina Gothie buwo jau negywa, Graeber teiposgi smarkiai apkultas ir turi nuszaldytas kojas ir gal teiposgi turės mirti. Graeber ir Gothie buwo sužieduotiniais ir rengėsi neužilgio apsiwesti.

Wetros.

Iszilgai Atlantiko pakranczių siautė smarkios audros, laike kurių susidaužė keletas laiwų, Laiwas "Natum", plaukiantis isz Baltimore į Bostoną, ties Long Island prażuwo. 9 buwę ant jo jurinikai prigėrė.

Isz Portsmouth, N. H. raszo, kad į portą pasislėpė wisi pakranczių laiweliai. Dabartinė wėtra smarkesnė negu kitos buwusios czia szią žiemą.

Netoli Gloucestor, Mas. susidaužė wienas laiwas nežinomo wardo. Wėtra czia teiposgi buwo neiszpasakyto smarkumo.

Didelis gaisras.

Isz Boston. Mas. raszo: užsidegė czia dideli, ant 5lubų namai, kuriuose tilpo didele Charleso Moody & Co. krautuwė, ant Commercial ul. Prie gesinimo, wiens isz ugnagesių, Juozas E nos, iszpuolė ant ulyczios nuo treczių lubų ir sunkiai apsikulė. Apart Moodey & Co. krautuwės, sudegė ir krautuwė Bakero & Monroe Co. Bledį ugnelės padarytą wien krautuwėse esancziuose taworuose skaito ant pusantro szimto tukstancznių doliarų.

Smarkus pustymai.

Isz Huron' S, D. raszo, kad czia po wisas aplinkines siautė smarkus pustymai. Sniegas užneszė geležinkelių linijas teip, kad nė į sziaurius, ne į pietus negalėjo iszeiti nė joks Chicago & Northwestern geležinkelio trukis. Linija į Milwaukee su wisu uždaryta ir jau nuo dwiejų nedėlių trukiai bėgioti ne gal. Isz Aberdeen teiposgi ne ateina trukiai; iszėję isz czia du trukiai likosi ant kelio užberti ir dėl nuolatinių pustynių ne gal jų atkasti: wienas stowi ant kelio ties Millbank, kits netoli Aberdeen.

Užpuole ant trukio.

Isz BIRMINGHAM, ALA. Bebėgant expreseniui trukiui Southern geležinkelio į Greenville, Mis. iszbėgus jam isz stacijos Berry, Fayette pawietyj, užszoko ant jo apsimaskawęs plėszikas ir potam dar du užszoko ant expresinio wagono ir prikiszę rewolwolwerius prie nosies masziniato, priwertė jį sustabdyti trukį ties North River Swamp. Tarnas expresinio wagono, Ward, ne norėjo wienok atidaryti wagono durų, taigi plėszikai paleido į duris keletą szuwių ir suwaldę masziniatą, surado raktą, įėjo į wagoną ir prie pinigų. Sako, kad jie paėmė tik wietinius siuntinius, isz wiso 150 dol.; kiti sako, kad jie prisigriebė ir prie kitų siuntinių ir paėmė keletą tukstancznių doliarų. Isz Birminghamo iszsiuntė tuojaus trukį su szunimis ir paslaptais policistais gaudyti užpuolikus.

Dideli szalcziai.

Isz wisų Amerikos sztetų ateina žinios apie neiszpasakytus szalczius. Louiswillėj, Ky. nedėlios rytą termometras rodė 3 laipsniu žemiaus zero, pagal Fahrenheito termometrą, ko Kentuckyj nuo seniai nebuwo. Omahoj, Nebr. termometras nupuolė iki 13 laipsnių žemiaus zero. Pietinėj Dakotoj buwo dar szalcziaus, nes 20° žemiaus zero. Cincinnatyje buwo 3° žemiaus zero. Texase į umą laiką trmometras nupuolė ant 70 laipsnių žemyn. Oswego N. Y. szaltis 3° žemiaus zero; laukai ant 7 pėdų sniego uždengti. Saratogoj N. Y. 10° žemiaus zero. Mineapolise gi buwo 31° žemiaus zero. Denvere Col. 10° Illinois szaltis pasiekė 25° žemiaus zero.

Prapuole paczto siuntinys.

Pacztas apgarsino, kad isz pacztinio wagono, atėjusio isz San Francisco į Denver, Col. prapuolė siuntinys, kuriame buwo 3650 dol. Apie tą prapuolimą dažinojo dar ant stacijos Cheyenne, kada perkraustė paczto siuntinius isz wieno wagono į kitą. Taigi wagiliai turėjo jį pawogti ant kelio nuo San Francisco iki Cheyenne, arba ant paczto mieste San Francisco.

Turbut beproczio darbas.

Isz MAMARONECK, N. Y. Anglijonis farmeris, Arthur Palmer, 18 d. Sausio parėjo namon ir radęs seserį wakarienę bewedant, iszsitraukė rewolwerį, szowė jai į krutinę ir užmuszė. Iszgirdus szuwį motina, kuri tąkart buwo ant augsztutinių lubų, nulipo pažiurėti ir prawėrė duris, Palmer szowė į ją ir teiposgi užmuszė. Teiposgi ir brolis, iszgirdęs szuwius, norėjo dažinoti, ką tie szuwis reiszkia, bet wos prawėrė duris, brolis ir tam paleido kulką į galwą ir tą užmuszė ant wietos. Potam žmogžudys iszėjo isz sawo locnų namų teip, kad ir sziądien nežino nieks, kur jisai dingo. Užmusztus palaidojo 21 dieną Sausio szių metų.

KARALIUS.

Sugriuwo mokslaine.

Laikrasztis "Republic" pranesza, kad Perryje, Į. T. isz welėnų pastatyta mokslainė sugriuwo ir užbėrė 25 besimokinancius mokintinius ir paczią mokintoją. Atkasė wisus dar gywus, bet labai sumankytus; nuo to keli turės mirti, o kaslink mokintojos, tos negalima nuo myrio iszgelbėti.

Giliausios kastynes.

Giliausios ne tik Amerikoj, bet ir ant wiso swieto yra Calumet & Heala wario kastynės, jos dabar traukiasi iki 4900 pėdų į žemės widurį, taigi wieną wiorstą ir 200 sieksnių; giliaus dar žmonės niekur į žemės widurius ne įsigriebė. Gręžiant žemę berods giliaus gražtas nulindo; antai 1893m. Wokietijoj įgręžė iki 6572 pėdų ir tąsyk tai persitikrino, kad sziluma didelėse gilumose pakyla po 1 laipsnį Celciaus termometro ant kiekwieno 110 pėdų gilyn. Wienok wisoki wietiniai atsitikimai gal tą sziek tiek permanyti. Antai Comstocko cidabro kastynėse, Kalifornijoj, nors ten kasėjai teip giliai neįsigriebė, bet sziluma buwo teip didelė, kad darbinikai ne galėjo isztriwoti ir kas 20 minutų juos reikėjo mainyti. Tas wienok buwo czia dėl wulkaniszkos įtekmės ir karsztų szaltinių.

Naujas bilius apie ateiwius.

Komitetas isz abiejų pasiuntinių butų sanarių jau galutinai apdirbo naują bilių kaslink apsunkinimo swetimos ateiwystės; bilius tas bus tuojaus į kongresą paduotas. Yra jame kaip kur pataisymai, bet wisgi wisi nuo 16 metų ateiwiai nemokanti raszyti ir skaityti ne bus į Amerika įleidžami, reikalaus net mokėjimo raszto kalboj tos wieszpatystės, isz kurios paeina. Kiekwienas atkakęs bus tuojans examinuojamas, jeigu gi pasirodys, kad raszto ne moka, bus tuojaus atgal sugražytas. Apie iszemimą dėl moterų nepaminėta, taigi atkeliaujanczios moterys teiposgi turi mokėti raszyti ir skaityti. Apart ne mokancziu raszto, uždrausta įleisti ant atkankancziu tik ant uždarbių ir paskui wėl po darbui iszkeliaujanczius; atkakę turi duoti deklaraciją, kad nori pastoti Amerikos ukėsais. Newale darbdawiams duoti darbo wien ant darbo isz swetur atkakusiems darbinikams, iszėmus wien geležinkelių ir laiwų atkankancziu isz swetimų krasztų. Už peržengimą to biliaus paskirta bausmė iki 500 dol. arba 1 metai kalėjimo.

Iždo ministeris turi tiesą daleisti atkakti į Amerika swetimtaucziams ant pasimokinimo ko nors. Kol ant Kubos traukiasi maisztai, gal į Amerika atkakti kubiecziai ir ne mokanti raszyti arba ir skaityti. Jeigu kas prigawingai arba slapta įsigriebtu į Amerika, tai į 30 dienų turi but suimtas ir patenka po sudu, kuris paskyria bausmę; po bausmei toksai bus isz Amerikos teiposgi iszwarytas. Portų ateiwių užweizdos turės taikytiesi prie to naujo biliaus pradedant nuo 1 dienos Liepos mėnesio, jeigu jis liks kongreso priimtas; taigi iki Liepos mėnesiui wisgi gal dar į Amerika atkakti ir nemokanti raszto. Lenkai ir alzatai pakėlė protestą priesz tą bilių ir reikalauja permainų, nes kaip dabar yra: nuo atėjusių isz Maskolijos reikalautų mokėti maskoliszkai, nuo alzatų gi wokiszkai. Bilius tas daugumu 13 balsų likosi kongreso priimtas,

Daili pora.

Mieste Allegany, N. Y. atsibuwo westuwės dailios porelės, kurios turbut ne linksmas bus gywenimas: jaunawedys neapszwiestas 77 metų farmerys, Samuel Gray, jaunamartė gi graži, pabaigus aksztesnę mokslainę, 22 metų mergina, Ella Doty. Mergina turėjo gana jaunų ir apszwiestų jaunikių, kurie ją norėjo westi, bet ji iszsirinko sau seną neapszwiestą farmerį. Priežastis tokio iszsirinkimo yra szita. Gray iki pereitų metų buwo neturtingas farmerys, bet pernai ardamas žemę, iszarė jis didelį puodą pilną sanowės auksinių pinigų. Pinigus tuos, kaipo labai senus, kokių dabar ne galima daug gauti, pardawė jis daug brangiaus, negu jie kada nors seniaus buwo werti, nes žinoma, kad tas, ko gauti negalima, wisada yra brangesnis. Už gautus amerikoniszkus pinigus nusipirko jis gražią farmą ir dar pasiliko jam pilnas tas pats puodas amerikoniszkų pinigų. Taigi daili amerikietė nusprendė, kad tas auksas wertas yra jos pasiaukawimo, ypacz kad ji tiki, neilgai reiksę neszioti dabartinius raiszczius. Pasimirus seniui, pati budama turtinga, galės pasirinkti sau jauną, kurisai jai patiks.

Senatoriu rinkimai.

Isz Washingtono raszo, kad daugelyj sztetų likosi iszrinkti jau nauji senatoriai. Mieste Albany, N. Y. likosi iszrinktas Thomas Platt; Harrisburge, Pa.—Bois Penroe; Springfielde, Ill.—Wm. Mason; Indianopolise, Ind.— Charles Warren Fairbanks; Jeffersone. Mo.—George Vest; Harforde, Con.—Orville Platt; Concorde, N. H.—Jacob Galinger; Bismarke, N. D.—Henry Hausbrough; Raleigh N. C.—Peter Pritchard; Denver'e Col.—Henry Teller; Little Rock Ark.—James Jones; Topekoj, Kas.—William Harris.

Amerikos prekyba.

Statistiszkas biuras Waszingtone apgarsino žinias apie Amerikos prekybą pereituose metuose. Pagal to biuro žinias iszpuola, kad pereituose metuose isz Amerikos iszwežė wisokų iszdirbimų už 325322184 dol. daugiaus negu parsigabendino ko nors isz kitų krasztų. Taigi, jeigu tiek milijonų doliarų atplaukė isz swetur, metai turėjo but geri; tuom tarpu teip ne buwo. Jeigu Amerika turėjo iszgabenti isz kraszto wisokių produktų ir isz dirbimų už 1005878417 dol. o parsigabendino swetimų iszdirbimų tik už 680556233 dol., tai wisa užrubežinė prekyba Amerikos pasiekė 1686434650 dol. wertės, taigi ne daugiaus negu pusę tiek turinczios gywentojų Prancuzijos. Jeigu pereituose metuose Amerika turėjo daugiaus iszgabenti sawo iszdirbimų ir probuktų į swetimus krasztus, o teip mažai parsigabeno iszdirbimų ir produktų swetimų krasztų, tai tas wien rodo, kad czia buwo mažai pirkėjų, taigi kad wietiniems gywentojams truko pinigų ant pirkimo wietinių produktų, kaip ir užrubežinių, nes ką pelnė ant iszwežimo, tą nužudė įgabenti swetimi produktai ir iszdirbimai. Iszwežimas Amerikos pakilo tik iszwežime lauko produktų, nes pasidėkawojant geram užaugimui ir nedatekliui grudų daugelyj kitų swieto krasztų, Amerika daugiaus galėjo iszgabenti sawo laukų produktų. 1895m. Amerika iszgabeno sawo produktų už 824860136 dol. atgabeno gi swetimų už 801669347 dol. 1880m. paweikslan, kada Amerikoj buwo geri laikai, ji iszwežė į swetimus krasztus sawo iszdirbimų už 889683422 dol. ir tuose wienok metuose iszwežimas sumažėjo ant 51000000 dol. nes geresniuose laikuose wietiniai gywentojai daugiaus reikalawo sawo produktų, taigi ant iszwežimo swetur jų pritruko; užtatai atwežimas pakilo ant 183 milijonų daugiaus.

Kad pereiti metai Amerikoj buwo ne geriausi, rodo tą ir sumažėjimas aukso atwežimo. Swetimi krasztai pradėjo mažiaus pasitikėti Amerikai ir todėl už nupirktus Amerikoj iszdirbimus ir produktus mokėjo ne auksu, bet gražino atgal Europoj ėsančzias Amerikos pinigines popieras. 1895m. paweikslan Amerika iszleido ant 72066287 dol. aukso daugiaus, negu jo isz swetur gawo; ne ką geriaus buwo ir pereituose metuose.

‡ BEDFORD, PA. Sudegė czia namai Craylero; sudegė teiposgi moteris namų sawinko ir 2 waikų.

‡ Pittsburg, Pa. Harto anglių kastynėse, Monongahela klonyj, atsitiko smarki gazo explizija, kurios du kalnakasiai likosi užmuszti, 7 gi sunkiai apkulti.

‡ Nuo salos Barbados (wiena isz Mažų Antilų salų) ateina žinios, kad trukis geležinkelio nupuolė nuo kelio, prie ko daug pasažierių likosi užmusztų.

‡ Apszwiestesni Kalifornijos, miesto San Francisco gywentojai iszsiuntinėjo telegramus į wisus aplinkinių sztetų gubernatorius, kuriuos kwieczia rinkti aukas ant suszelpimo baduojanczių Indijų gywentojų.

‡ CLARION, PA. Pittsburg Western geležinkelio trukis, netoli nuo Clarion, iszszoko isz rėlių. Trys geležinkelio tarnai likosi užmuszti, daug gi dar jų ir 15 pasažierių yra sunkiai apkultų.

‡ Yaqui indijoniecziai užpuolė ant kaimo Rosales, kalnuose Sierra Madre, Meksike ir iszpjowė dwi kaimo gywentojų szeimynas. Butu jie gal isznaikinę ir wisą kaimą, susidedantį isz kelių szimtų ukių, jeigu ne butu paspėjusi paszaukta kariauna. Susirėmime krito 12 indijonieczių ir 5 meksikoniszki kareiwiai, bet indijoniecziai likosi nuo kaimo nuwyti.

Isz darbo-lauko.

¶ Highlandville, Mas. Dirbtuwės Carteno & Co., kuriose jau nuo seniai dirbo tik pusę laiko, pradeda dirbti wėl pilną laiką.

¶ Dirbtuwės "Illinois Steel Works" South Chicagoj mažina toliaus darbus. Dabar czia wėl likosi uždaryta dalis dirbanti plieninius apkaustimus.

¶ BAY VIEW. Esancios czia dirbtuwės "Illinois Steel Co", iszėmus wien jų dalis: Merchants Mill ir Puddlle Mill, liekasi uždarytos. Per tai 600 darbinikų ne tenka darbo.

¶ Washingtono kongresas užgyrė naują bilių, pagal kurį wisi darbai atliekami ant naudos Suwienytų Wieszpatysczių Sziaurinės Amerikos ir rando kasztais gal but pawesti wien Amerikos ukėsams; prie tokių darbų turi but priimti wien darbinikai turinti Amerikos ukėsystės popieras. Tai gi tik turinti amerikoniszkas popieros galės gauti darbą prie pylimo damų nuo ažero kranto Buffalloj.

¶ Hurley, Wis. Darbai czia eina prastai. 150 darbinikų, kurie jau nuo seniai neturi darbo, atkako isz aplinkinių į Hurley ir praszo waldžių arba suteikti jiems kokį nors darbą, arba suszelpti, nes szeimynos jų neturi ant walgio. Kastynėse dirba mažai darbinikų.

¶ DES MOINES, IA. Rengiasi czia didelis kalnakasių sztraikas, kuriame ims dalywumą 20,000 kalnakasių. Kastynių kompanijos numažino darbinikų uždarbį nuo 80c. ant 50c. už toną anglių. Darbinikai sako kad prie tokio uždarbio jie niekaip negal uždirbti tiek, kiek ant gywenimo reikia. Per sztraiką ant syk wisose kastynėse jie nori priwersti kompanijas sugražinti seną uždarbį. Nėra abėjonės, kad jeigu tik scabsai neįlys į tarpą, darbinikai turės laimėti.

¶ Pereito panedelio dieną, Buffaloj, darbinikų unija Nr. 45 ir 46, taigi plytų ir akmenų murinikų turėjo sawo susirinkimą, ant kurio likosi užgirta, nuo 1 Wasario szių metų, dirbti tik po 8 walandas ant dienos ir tai už dabartinę prekę, taigi po 36 centus už walandą darbo ir tai todėl, idant daugiaus darbinikų galėtu sau darbą gauti ir idant nėwienas murinikas ne butu be darbo. Kiek dar darbinikų dirba sziądien po 10 walandų, bet užtai kiek jų su wisu ne turi darbo; jeigu laikas darbo susitrumpis, tai reiks daugiausdarbinikų ir per tai ir sziądien laukianti uždarbio galės jį surasti. Kiekwiena naujai iszrasta maszina užstoja daugelio žmonių wietą ir per tai, besidauginant tokioms maszinoms, wis daugiaus darbinikų atsiranda be darbo; tiems tai ir reikia uždarbį parupinti. Kitaip to ne galima padaryti, kaip wien sutrumpinant darbo laiką. Jeigu wisi Amerikos darbinikai butų susiorganizawę ir jeigu jiems rupėtu wargai sawo sądraugų, jie lengwai galėtu įwesti wisose darbo wietose 8 walandas darbo ant dieuds. Kiek tai per tai dabar baduojanczių darbinikų uždarbį surastu!

ISZ Lietuwiszku dirwu AMERIKO.

—o—

Lietuwiszkos spaustuwės reikaluose.

P. Žiemkentis pakėlė balsą apie reikalą uždėjimo lietuwiszkos spaustuwės Tilžėj, kur radę atsirėmimą, Amerikos lietuwiai ne tik galėtu sau pelną rinkti, bet galėtu dar gelbėti brolius priwerstus isz Maskolijos prasiszalinti. Užmanymas p. Žiemkenczio tikrai naudingas, bet ir jis, kaip ir kiti musų užmanymai neatranda prideranczios paramos ir prie to, kaip ir prie kitų musų užmanymų, lyg yla isz maiszo, iszlenda musų asabiszkos simpatijos ir antipatijos. P. Žiemkentis ragina Amerikos brolius dėti nors po centą ant nedėlios ir kas swarbiausia, pats pradžią padaro aukaudamas ant to 100 dol. Ar jo paweikslą seks musų kiti broliai? Isz tikro prie to wertėtu prisidėti wisiems Amerikos lietuwiams, o jų paweikslas sukrutytu ir mieganczius Lietuwos brolius. Žinoma, prie to pinigais ir darbais galėtu prisidėti ir tėwynės lietuwiai, bet ant wietos darbuotiesi galėtu wien turinti amerikoniszkas popieras, kadangi wisose rytinių Prusų prowincijose uždrausta apsigywenti atėjusiems isz Maskolijos, o terp prusų lietuwių nėra užtektinai prie to tinkancziu. Amerikos ukėsai gal liuosai wisose Prusų prowincijose apsigywenti bet jeigu, kaip tai terp Prusų lietuwių tankiai atsitinka, užgimtu skundai, mums rodosi, kad Tilžėj ir Amerikos ukėsai ne butu laikomi. Jeigu jau ne wiskas, tai nors firma turėtu but ant wardo prusiszko ukėso, o tokį jau skundžianti atėjunus prusiszki patrijotai ne teip greitai įkasti galėtu ir wiso užsiėmimo isznaikyti neįstengtu. Dabar prusų waldžios waro laukan ir amerikonus: Berlyne tik per wieną sąwaitę iszwarė jų 10, o terp tų buwo ir biznieriai, prekėjai. Amerikos pasiuntinys sako, kad jo užtarimas nieko ne gal padaryti.

Netiketa mirtis.

18 d. Sausio szių metų, sanarys Szwento Antano Draugyistės isz Forest City, Simanas Lapkus, gywenantis Wilkesbarre, Pa. palydėjęs kokį ten sawo pažįstamą, grįžo namon sutemus wakare ir užėjo ant sztritkario linijos. Tuom syk atbėgo sztritkaris, perwažiawo skersai szėnių einantį Lapkų ir užmuszė ant wietos. Dawė tuojaus žinią į Szwento Antano Draugystę, kuri parsigabendino kuną į Forest City ir gražiai su miszoms palaidojo. A. a. Lapkus buwo 40 metų amžiaus, newedęs. Paėjo jis isz Kauno rėdybos, Grinkiszkių parapijos. Tikrą brolį turėjo Amerikoj, tik nežinia kur jis gywena. Jeigu kas isz jo giminių norėtu atsiszaukti ir dažinoti daugiaus apie welionį, tegul atsiszaukia ant szito adreso:

Jozepas Dzikas,
Forest City, Pa. Box 453.

Kam reikalingi emigrantų namai?

Wokiszkas laikrasztis "Weser Zeitung" pranesza, kad ant Bremos laiwo "Trave" isz New Yorko į Bremerhaveną atkako moteriszkė su dwejata waikų, isz kurių wiens buwo neregys. Szifkortę ant kelionės per wandenį ji turėjo, bet atkeliawo ant kranto be jokio skatiko, o czia wokiszki geležinkeliai ne weža be užmokesnio keliaiwių ir jų ant kelio ne maitina. Gerai dar, kad apie nelaimingą padėjimą moteriszkės dažinojo to paties laiwo kajutų pasažieriai ir jie sudėjo jai ant kelionės 500 markių. Moteriszkė ta buwo isz Suwalkų gubernijos, taigi turbut lietuwė. Nuo tokių atsitikimų galėtu musų žmonis iszgelbėti wien emigrautų namas. Kaip su juom dalykai stowi, nežinia: tie, kurie apie jo įrengimą galėtu pasirupyt, tyli, laikraszcziai lyg rodosi paliowė prie jo uždėjimo raginę, iszėmus wien "Kardo". Ar gi kiti todėl jo ne remtu, kad prie jo uždėjimo ragina "Kardas"? Jeigu teip, tai tas wien rodytu, kad mums brangesni asabiszki nesutikimai negu musų brolių reikalai!

Musų tautiszkas solndariszkumas.

Skaitome mes kaip kada laikraszcziuose apie peiktiną terp lietuwių iszeiwių Ameriko apsireiszkimą, o tuom yra prowincijonaliszkas antagonizmas, taigi kad suwalkiecziai ne užsikenczia su lietuwiais kitos Nemuno pusės. Toksai antagonizmas yra ne tik terp iszeiwių, bet jį iszeiwiai atsigabeno į Amerika isz tėwynės, kur yra dar ir treczias, taigi antagonizmas terp Maskolijos lietuwių ir prusiszkų protestantiszko tikėjimo. Neperseniai istorijos bėgis padalino senowės lietuwių apgywentą kraszta, o jau sziądien isz wienos tautos pasidarė lyg rodosi trys lietuwiszkos tautos: suwalkiecziai, žemaicziai ir Prusų lietuwiai; neužilgio, jeigu tėwynės lietuwiams teip mažai rupės musų wargai, kaip dabar, sulauksime gal ir ketwirtos, taigi Amerikos lietuwių.

Matyt, kad terp mus lietuwystė niekeda giliai szaknų ne buwo įleidusi, jeigu politiszkas padalinimas ant waikų wienos tautos teip atsiliepti galėjo. Suwalkieczius nuo žemaicznių skiria kalendorius, prusiszkus nuo abiejų—protestantiszkas tikėjimas; wargai wienos szalies waikų su wisu nerupi broliams kitos ir juo toliaus, juo labiaus wieni nuo kitų szalinasi. Antai ir Tilžėj užgimę laikraszcziai, jeigu juos uždėjo žemaicziai, platinasi beweik tik Žemaitijoj, suwalkieczių uždėti po Suwalkų gub. Jeigu tas piktas apsireiszkimas butų wien terp ne apszwiestų žmonių, galima but dar tą iszteisinsi jų nesupratimu, bet tas yra ir terp inteligentų. Paklauskime, kiek yra lietuwių inteligentų užėmusių wietas Maskolijoj, kurie prisidėtų sawo darbais prie Lietuwos wargų? Teip ilgai jie lietuwiais buwo, kol Lietuwa jucs penėjo, kaip tik kiti suteikė geresnę duoną, jie sudiew Lietuwa! pasakė, ir nustojo dirbę. Toks apszwiestunų elgimasi tik demoralizuoja ne apszwiestus žmones, kurie juk wisko turi mokytiesi nuo sawo apszwiestunų. Szaltas tų egoizmas turi atsiliepti ir ant Lietuwos žmonių.

Mes Amerikoj ant lietuwystės labo jau gana ilgai dirbame, bet paklauskime kame ir kada mus parėmė apszwiestesniejie Lietuwos broliai? Kuom jie parodė, kad jie jauczia musų wargus? Isz pradžių, kol ne buwo nė wieno Europoj tautiszko lietuwiszko laikrasczio, atsirasdawo dar kaip kada užgimusiame Amerikoj "Lietuwiszkame Balse" koksai rasztelis europieczio raszytas, bet toliaus jų pritruko. Jeigu teip trauksis wisada, tai terp Amerikos ir Lietuwos apszwiestųnų turės su wisu sutrukti wisoki rysziai ir czia atsiras ketwirta lietuwiszka tauta, kuri paliaus godojusi wadowus europiszkos tautos dalies; sutrukus rysziams terp inteligencijos, weliaus sutrukti turės jie ir terp paprastų žmonių.

Berods ir Lietuwos apszwiestunai galėtu ir mums uždėti klausymą, kada mes szelpėme anos pusės lietuwius? Musų wienok pajiegos menkos, mes gywename ant naujokynų; gėda butų Lietuwos inteligentams reikalauti nuo mus suszelpimo dwasiszkuose reikaluose. Jų pajiegos juk kur kas didesnės nėgų musų. Dabar wienok jau Amerikos lietuwiai, matydami kaip greitai Europos broliai ilsta, geidžia jau europieczius sugėdyti ir iszwaduoti nuo darbo wirsz jų pajiegų. Ar ne laikas jau sykį mums susiar inti ir dirbti isz wien ant naudos wisų brolių lietuwių. Musų darbinikai pasirengę szelpti tėwynės lietuwius, uždėdami "Tėwynės Milėtojų Draugystę"; duoda jie geriausią progą Lietuwos inteligentams prisidėti. Kaip jie ant to atsilieps?

Į turmą ant 6 metų ir 6 mėnesių.

Juozas Morkunas, paeinantis isz Kauno red., Sziaulių paw., Lygumos volostės, Ramonaiczių kaimo, atkeliawęs į Amerika apsigyweno miestelyje Great Neck, L. I., N. Y. ir pateko nabagas į turmą ant 6 metų ir 6 mėnesių. Už ką? Jisai raszo teip: wiena moteriszkė, turėdama piktumą už ką, apskundė jį į sudą, buk tai jis sugėdinęs jos 12 metų dukterį. Kada paszaukė jį į sudą ir sudžia užklausė "are you guilty"? (ar esi kaltas?), jisai nesuprasdamas angliszkos kalbos, atsakė: "yes" (teip). Pagal jo paties prisipažinimą prie kaltės, tapo nusudytu ant 6 metų ir 6 mėnesių į kalėjimą. Dabar sėdi kalėjime Sing Sing, N. Y. Jisai sako, kad wisai nera kaltu, už ką jis buwo skystas.

Taigi žmogus su aszaroms atsiszakia į musų redakciją, idant mes apgarsintume, o gal pažįstami ar prieteliai galėtu padaryt kokią rodą ir iszgelbėti jį nekaltą isz kalėjimo. Jo adresas kalėjime yra toks: Joseph Morkunas, Sing Sing, Prison, N. Y.

Kam teko nagrada už atminimą myslės?

Kaip žinote isz paaiszkininmo nr. 3 "Lietuwos", myslės apie elektoriszkus balsus nė wienas ne atminė, tokiu budu pripuolė nagrada tam, kurio minimas buwo arcziausiu. Arcziausias minimas buwo Antano Rinkewiczaus, 320 Park ave., Worcester, Mass., nes jis minė ant 270 elektoriszkų balsų, o McKinley gawo 271; kitų minikų buwo myta ant 273, 275 ir tt. taigi Antanui Rinkewicziui ir teko nagrada $25. Pinigus iszsiuntėmė per czekį 23 Sausio, 1897m. RED.

Isz wisur.

‖ Turkijos prowincijoj Epyre, Grekijos parubežiuose, apie Delwino, buwo smarkus žemės drebėjimai. Daugelis kaimų, daugiausiai krikszczionių apgywentų, likosi iszgriautų.

‖ Angliszkas garlaiwys "Salisbury", bėgantis isz Port Real į Newport, ties Ilfracombe, susimuszė ant jurių su kitu nežinome wardo. Paskutinis su 20 ant jo buwusių jurinįkų paskendo.

‖ Isz Hamburgo, Wokietijoj. Mėsinįkas Alt, negalėdamas iszmaityti sawo szeimynos, uždarė sawo keturis waikus miegstubėj, paskui paszaukė sawo paczią ir kaip tik ji atėjo, szowė jai tiesiog į krutinę; antra szuwį paleido sau į galwą.

Buenos Aires, Argentinoj, pietinėj Amerikoj. Užsidegė fejwerkų dirbtuwės, nuo ko atsitiko smarki expliozija padirbtų jau fejerwerkų. 9 darbinįkai likosi sudraskyti, o 11 yra sunkiai sužeistų.

‖ Priesz Kalėdas žandarai padarė kratą laboratorijose ir auditorijose Kijewo uniwersiteto ir surado czia daug proklamacijų ir uždraustų knįgų. Paskui suaresztawo keletą studentų.

‖ Terp 7068 nusikaltusių, iszsiųstų pereitą metą isz Maskolijos ant Sakchalino salos, buwo 666 katalikų. Terp iszsiųstų yra 145 už pasipriesziniman wałdžioms, 17 gi buwo politiszkų nusikaltėlių.

‖ Londono laikrasztis "Globe" paduoda, kad prie paskutinio žemės drebėjimo, atsitikusio ant salos Kishma, prie Persijos krantų, 2500 žmonių nustojo gywasties; tai beweik pusė wisų tos salos gywentojų ir apie tukstantis triobų likosi iszgriautų.

‖ Maskoliszkame miestelyj Bujany, 12 wiorstų nuo Austrijos rubežiaus, buwo szitoksai nelaimingas atsitikimas. Szeimyna wieno czia gywenanczio darbinįko, M., susidedanti isz 6 ypatų (wyro, moteries ir 4 waikų), ilgai neturint wyrui darbo, baisų kentė wargą, tankiai truko walgio. Tėwas, negalėdamas žiurėti į sawo szeimynos wargą, szoko į szulinį. Jį wienok užtėmyjo kaimynai ir dar į laiką isztraukė. Wakare, tą paczią dieną, motiną rado tuszczioje pasziurėje pasikorusią; tos jau ne galima buwo atgaiwinti. Pasiliko be motinos ketwertas waikų,

‖ Ant lenkiszkų iszeiwių kolionijų Lucen, Brazilijoj, sztete Parana, užpuolė nuožmi indijoniecziai butokudai. Indijoniecziu buwo apie du szimtai; jie su wisu isznaikino asztuones ukės kaimo Noema ir užmuszė 20 lenkų; wos keli waikai pasislėpė į girią. Suaugusius užmaustė ant asztriai nutaszytų kuolų, waikus gi tiesiog paėmę už kojų daužė galwas į medžius; moterų krutys buwo nupjaustytos. Dažinoję apie tai gywentojai Lucenos susirinko ir leidosi wytiesi užpuolikus. Pawijo juos netoli girioj ir iszwaikė. Muszyje krito 40 butokudų.

‖ Karwine, Prusų prowincijoj Szlezijoj, kalnakasys lenkas parėjo apie pusiaunaktų girtas namon ir pareikalawo, kad jo moteris atidarytu duris. Moteris ant to atsakė, "kur iszbuwai iki pusiaunaktų, ten gali ir likusią nakties dalį praleisti". Kalnakasys po tokiam sawo moteries atsakymui, iszsitraukė brieżiuką ir padegė sziaudinį namų stogą, nuo ko sudegė wisi namai, o su jais ir wisi turtai dar keturių juose gywenusių kalnakasių. Padegėjas dar gyrėse, kad jo moteris tuojaus duris atidarė, kaip tik pamatė, kad namai dega. Likosi jis tuojaus žandarų suaresztuotas.

‖ Miestelyj Ganiczesk, pietinėj Maskolijoj, dar szwiesoj, be grįžtant namon sawinįkui plytnyczios, ukinįkui Kalynowui, netoli jo namų užpuolė iszbėgęs isz jo buto to paties miestelio gywentojus, Chaifitz ir jo pati ir pradėjo muszti per galwą. Kalynow, szaukdamas pagelbos, leidosi pas kaimynus, bet užpuolikai jį wijo, pakol ant riksmo ne subėgo žmonės ir jų nesulaikė. Atėjus policijai į užpulto namus, rado ant grindų besiwoliojantį kuną plytnyczios sargo, Timczenkos, szale jo dar gywa gulėjo sesuo užpultojo, ant suolo buwo kunas užmustos 6 metų jos mergaitės, ant peeziaus užmuszta moteris sargo su 4 metų sunumi, pasziurėj gi wos gywas sunus užmusztos sesers Kalynowo. Užpuolikas mat žinojo, kad Kalynow turėjo tą dieną gauti 1000 rublių, taigi paėmęs į pagelbą sawo paczią, iszmuszęs wisą plytnyko szeimyną, norėjo mat tuos pinįgus sau pasisawinti.

‖ Kaime Skic, Zlotowo pawietyj, 30 metų nebylys užmuszė sawo tėwą. Nebylys kapojo malkas, beeinant pro szalį tėwui, drožė jam su kirwiu ir užmuszė ant wietos ir tą atlikęs, nuwilko kuną prie szulinio ir įmetė į widurį. Paskui atėjęs su kirwiu į butą, tokiu jau budu apkapojo motiną —szoko ir prie sesers, bet tai pasisekė iszbėgti. Kadangi namieje ne buwo ką daugiaus kapoti, iszbėgo isz widaus ir patikęs ant ulyczios einanczią wieną moteriszkę ir tą užmuszė. Potam žmogžudys leidosi į miestą Zlotową, kur likosi suimtas ir pasodytas į kalinį. Baisiai sužeistą motiną dar atgaiwino ir gydytojai pasitiki ją nuo myrio iszgelbėti.

‖ Mieste Bremene, Wokietijoj, buwo parengtas pasilinksminimas ant ledo, ant wieno prie to miesto ažero. Ant ledo teiposgi buwo parengta buda muzikantams, bet kad jiems ne butu szalta, ant grindų buwo pritaisytas pecziukas. Prasidėjus baliui, pecziuką pakurė ir muzikantai pradėjo grajįti. Nuo szilumos pecziaus ledas aptirpo, negalėjo iszlaikyti sunkenybės susirinkusių muzikantų, įlužo jis ir 20 muzikantų atsirado wandenyj; srowė kaip kitus nuwilko po ledu. Susirinkę ant pasilinksmino szoko gelbėti. Muzikantus laimingai isz wandens isztraukė, bet užtai wisi jų instrumentai likosi srowės nuneszti, jie pražuwo.

‖ Maskoliszkoj kuczioj, senelis 80 metų Faranowski, ukinįkas isz Horodnicos, rytinėj Galicijoj, iszwažiawo su sawo 74 metų paczia atsilankyti pas ne toli gywenanczią dukterį. Bewažiuojant urwo krantu, rogės nusirito į urwą, apaczioj kurio tekėjo upelis ir wisi supuolė į wandenį. Faronowskio moteris puolė galwa žemyn ir ant jos dar užkrito apsiwožusios rogės. Ji czia ir prigėrė. Koksai prawažiuojantis patėmyjo nelaimę, bet wieton pasiskubinti su pagelba, nuwažiawo į kaimą ir tik ten pasakė. Atėjus isz kaimo pagelbai, moteriszkę isztraukė jau ne gywą, patį gi Faranowskį ir seną jo patwadnįką rado sunkiai susidaužusius ir wos gywus nugabeno pas dukterį.

‖ Isz Wengrijos sostapilės, Peszto, ateina žinios, kad geležinkelių dirbtuwėse Reszicos ir kastynėse Anna darbinįkai pakėlė sztraiką. Darbinįkai Annos kastynių nepasigaėdino wien sztraiku, bet norėjo naikinti ir kastynių prietaisas ir maszinas. Įerzytos moterys paczios wedė sawo wyrus ir kalbino juos naikinti kastynių sawastį. Tapo paszaukti žandarai, kurie isz syk ne mokėje pakilusio maiszto apstabdyti. Neiszmanydami ką padaryti, žandarai pradėjo szaudyti į pulkus darbinįkų; 8 darbinįkai likosi užmuszti, 12 gi yra sunkiai sužeistų. Tik tąsyk jie iszsiskyrstė. Szaudymais wienok niekur darbinįkų negalima užgaudinti. Maisztai czia per kraujo praliejimą apstapdyti, gal wėl užgimti, jeigu jų priežasczių ne praszalįs,

‖ Kaip žydiszki rabinai lupa sawo wientauczius, apraszo "Peterburgskija Wiedomosti". Terp žydiszkų rabinų yra teip wadinami cadikai, pagarsėję kuom nors terp kitų. Į Starokonstantinową, Wolyniaus gub., atkako wiens isz tokių stebuklingų cadikų, Twerskis; miesto žydai priėmė jį labai iszkilmingai; už atlankymą keno nors namų, žydeljai brangiai jam mokėjo, taigi ne tik wie szėjimas nieko ne kasztawo, bet daug atgabeno pelno. Wiena beturtė miesto prekėja papraszė stebuklingo cadiko, kad jis palaimintu jos prekinyczią. Cadikas, gawęs rublį, ant to sutiko. Paskui wienok pasirodė, kad jisai palaimino wien prekiawimą wisztomis, o žydelka prekiawo kiau sziniais, taigi ji praszė palaiminti ir kiauszinius, bet tas už tą pareikalawo antro užmokesnio. Cadikai pardawinėja ir smulkius pinįgus, nes žydai tiki, kad toki pinįgai ne tik apsaugoja namus nuo nelaimių, bet suteikia laimę juos turincziam wisuose jo pasikėsinimuose; isz to pasinaudoja cadikai ir pardawinėja skatikus po rublį ir po daugiaus. Twersky iszbuwo Starokonstantinowe wieną nedėlią ir per tą laiką ne wale buwo czia atkakti kitiems cadikams. Kada skaitlius aukautojų sumažėjo, jis isz czia, į nedėlią uždirbęs 1500 rublių, iszwažiawo; iszkeliaudamas paliko ant beturczių 50 rublių, ir tuom dar labiaus sawo garbę pakėlė.

‖ Netoli Elizawelgrade, pietinėj Maskolijoj, tuojaus už miesto, urwe, rado ne gywėlį su perpjauta gerkle. Po kunu buwo pusiau sudegę sziaudai; usai, plaukai, barzda, marszkiniai ir apatinės kelinės buwo apgruzdę. Tarpkojyj buwo įkisztas atlenktas peilis. Aplink kuną, isz wisų pusių buwo sukrautos penkios sziaudų kruwelės ir kiekwienoje isz tų kruwelių kyszojo waszkinė žwakė; galwose, ant tokios jau sziaudų kruwelės, buwo padėtas szwentas abrozdas ir uzdegtos liampos; žwakės teiposgi turėjo but uždegtos, bet wėjas turėjo jas užgesinti. Isz pradžių tikėjosi, kad numirėlis buwo atweztas jau papjautas, nes buwo czia ženklai nuo ratų. Pasirodė wienok toliaus, kad numirėlis pats pasipjowė, pirma wiską atsakancziai parengęs. Kas yra numirėlis, greitai susekė. Yra tai buwęs kareiwis, kurisai Elizawetgrade tarnawo kaipo policijantas, Jefimas Denisiuk. Jo kambaryj rado, jo skrynutėje su daiktais, du rasztu; wiename buwo szitei paraszyta: "Mano mielas mokintini, Palikarpe Lukoszewycziau, duodų žinią, kad asz pats atiduodu sawę Ponui Diewui už sawo ir už wiso swieto nuodėmes. Asz teip Diewą mylėjau, kad negalėjau užsilaikyti ir pagal nurodymus Szwentos Dwasiosa, pasilikkie su Ponu Diewu ir su jo szwentaisias!" Antras rasztas, kuriame rado įdėtą rublį, buwo szitoksai:" Dwasiszkiemsiems! Praszau asz jusų ne krutinkite mano kuno ir kaulų. Pakawokite kaip pridera. Praszau asz atleisti, kad teip mažai įdėjau, tik wienų rublį, bet daugiaus neliko". Isz tirinėjimų pasirodė, kad Denisiuk ant rinkos pirko sziaudus ir liepė juos nuweżti į urwą. Taigi matomai negywėlis, norėdamas sawę paaukauti už nuodėmes wiso swieto, pats pasipjowė ir dar norėjo kuną sudeginti.

Žmonių weislių pabudžiai.

Žiurėdami į gywenimą žmonių, wisokių jų giminų ant musų žemės, matome, kad wienos giminės kyla, drutinasi, dauginasi, kitos gi nyksta, mažinasi, pakol ne isznyks sų wisu; yra jau gana ir su wisu isznykusių. Tas tur atsitikti dėl kokių nors priežasczių, kurių nykstanczios tautos praszalinti ne įstengia. Priežastys tos—tai pabudžiai (temperamentas) tų tautų.

Nors to dabar jau neztenka, bet wisgi dar daugumas wisus žmonis gywenanczius ant žemės dalina į 5 skyrius, pagal parwą jų odos, nors kiekwiename skyryje yra daug wisokių tautų. Skyriai tie yra:) baltweidžiai, arba kaukaziszka weislė, prie kurios ir mes prigulime; toliaus eina 2, geltonweidžiai, arba mongoliszka žmonių weislė; į ją priguli mums pažįstami chiniecziai ir japoniecziai; 3) negrai, į kurią priguli Amerikoj apsigywenę, bet czia seniaus isz Afrikos atweżti juodiejie; 4) indijoniecziai, turinti raudoną odą; jie seniaus apgyweno beweik wisą Ameriką; 5) malajiecziai, su oda tamsiai balsganai geltona; jie gywena: ant tulų salų pietinės Azijos ir Australijos, tulose wietose Indijų ir ant salos Madagaskar, dabar prancuzų užimtos.

Juodiejie yra karszto kraujo; jiems rupi wien tas, ko jiems sziądien reikia; apie sawo pereituwę greitai užmirszta, apie ateitę mažai tesirupina. Gywena teip, kaip gamta reikalauja. Todėl jie greitai užmirszta sawo kalbą ir paproczius, o griebiesi kalbos ir paproczių sawo kaimynų. Lengwa juos prie wisko pripratinti.

Mongolai arba geltonweidžiai prieszingai: labai jie prisiriszę prie sawo paproczių, kalbos ir tai teip, kad bauginasi wisokių permainų. Bijosi jie padaryti žingsnį pryszakin ant sawo kelio; sunku jiems prisitaikyti prie kokių nors permainų, nors jos butų ir reikalingiausios. Todėl tai matome teip twirtai ginanczius sawo seną surėdymą chiniecziu, nors tasai surėdymas pawojingas yra jų ateitei; todėl tai isznyko seniaus uždėtos hunnų ir mongolų wieszpatystės, kurios sawo laike buwo labai galingos. Mongolams truksta iszmislume, supratimo ateitės reikalų. Isz wisų tos kilmės tautą wien japoniecziai ir tai wos nuo 30 metų pradėjo žengti progreso (pirmžengystės) keliais.

Wisai prieszingi yra malajiecziu pabudžiai: jie karszti wisuose sawo darbuose—teip piktume, kaip ir meilej, jie netinka prie apsirokawymo ir ne moka priderancziai sunaudoti sawo darbą. Karėje jie neiszpasakytai narsus ir karszti, ne jauczia nė skaudėjimų nuo sužeidimų; pradėjį muszį retai pasitraukia ir be nusiminimo laukia mirties. Maliajiecziai labai jautrus sawo garbėj: ne dowanos jie tam niekada, kas jų garbę užgawo.

Amerikos indijoniecziai atlieka wiską isz palengwo ir dirba wien prie darbo priwersti; kantriai kenczia jie swėtimą prispaudimą, nesirupindami apie atkerszyjimą skriaudėjams. Niekur gal teip wergų ne skriaudžia, kaip skriaudžia gywentojai iszpaniszkos kilmės sawo indijoniszkos kilmės darbinįkus, kaip tai yra Meksike, widurinėj arba pietinėj Amerikoj, bet terp jų maisztai retai atsitinka. Nėjokia ant swieto žmonių weislė ne aukauja teip sawo asabiszkumo, kaip ją aukauja Amerikos indijoniszkos tautos. Todėl tai antai peruanieczai pirmiausiai galėjo sutwerti wieszpatystę ant komunistiszko pamato. Indijoniecziai ne godoja sawo praeitės, nesirupina apie ateitį. Todėl tai jų sutwertos wieszpatystės ir kultura, atkakus czia iszpanijonėms, teip greitai isznyko ir jie į umą laiką pastojo wergais atėjunų. Ir czia atsiranda iszėmimai, bet tie iszėmimai ne žymus. Tokiu iszėmimu yra pietinės Amerikos araukanieczai, kurie narsiai kariawo už sawo liuosybę; ir sziądien jie rėdosi sawiszkai, bet jų yra isz wiso wos 80000 žmonių.

Pabudžiai baltweidžių isz dalies panaszus į pabudžius malajiecziu, tik jie sawo karsztumą moka suwaldyti. Iszmintis baltweidžių moka tą sawo karsztumą pakreipti į tą szalį, kad ji naudą atgabena. Baltweidis wisada apsirokuoja. Tik europiecziai moka prisitaikyti prie wisokių sąnlygų ir isz jų sau naudą isztraukti. Ta tai ir yra priežastis, kad jų įtekmė ir waldžia wisur platinasi ir auga. Kitos žmonių weislės europiecziams atsakancziai pasiprieszinti ne įstengia. Žinoma, ir terp jų yra tautos mažiaus tinkanczios prie tos pirmžengystės, kitos labiaus. Todėl ne wisos Europos tautos wienokią turi galybę ir ne wisos ant wienokio kulturiszko laipsnio stowi.

Didelis Balius.

Philadelphia, Pa., Kareiwiszka Draugystė "Algirdo Uzarų" turės sawo pirmą balių, panedelyj, 1 Wasario 1897, Washingtono salėje, po nr. 523 South 4th st. Prasidės 8 walandą wakare. Įženga wyro su motere tik 25c. Kaipo ant pirmo baliaus—grajys puiki muzika, bus daugybė gražaus jaunimo, szokiai ir kitos gražios zabowos; užtai wisus lietuwius ir lietuwaites szirdingai užpraszome atsilankyti.

Komitetas.

HYGIENA

—— arba ——

Mokslas apie užlaikyma sweikatos,

pagal Berners'ą.

[Tąsa].

Apsaugojimas akių.

Ant apsaugojimo akių, taigi ant užlaikymo musų matymo, teip kaip ir ant užlaikymo viso musų kuno, reikia laikyti jas czystai, reikla mazgoti klekvieną dieną.

Dirbant ką nors, reikia stovėti tietsiai, nes pasilenkus ne tiktai kad iszklypsta nugarkaulis, susisiauriną krutinė, bet stabdosi ir kraujo tekėjimas nuo galvos, o tas vodingai atsiliepia ant smegenų, o ypacz gi ant akių. Skaitant knįgą, reikia jos vieną galą truputį pakelti nuo stalo. Geriausiai, jeigu skaitant knįgą, laikome ją apie vieną pėdą nuo akies.

Lygiai per daug didelis karsztis, teipjau ir szaltis vodingas yra akims. Mažiems vaikams, važiojant juos vežimėliuose, reikia neduoti žiurėti į saulę, bet uždengti ir padaryti ties galvą dangtį. Skaitant knįgą, reikia apsisaugoti nuo saulės spindulių, teip kad jie ne galėtu tiesiog pulti ant skaitomos knįgos. Negerai yra žiurėti ir į liepsną. Skaitymas apyvakariais, apytamsoj yra vodingas, nes priverczia priartinti prie akies skaitomą knįgą, alsina akis, silpnina jas ir gimdo paprastai trumpą matymą. Umas perėjimas isz tamsos į szviesą ir atbulai teiposgi vodingas akims. Dirbant reikia žiurėti, kad szviesa ant darbo vietos pultu isz szalies ir kad ji butu vienoda, ne mirganti. Skaitymas knįgos vaikszcziojant arba važiuojant alsina akis, todėl teiposgi yra vodingas.

Saugotis reikia knįgos spaudintos per smulkiu szriftu.

Žiurint isz arti į vieną ir tą patį daiktą akis pailsta, todėl reikia jai laikas nuo laiko suteikti atilsį, taigi kada nekada žvilgtelėti ir į toliaus stovinczius daiktus.

Geriausiu atilsiu dėl akių yra vaikszcziojimas po darbui ant szviežio oro.

Jeigu viena akis yra silpnesnė už kitą, kas tankiai atsitinka ir ką galima susekti uždarant tai vieną tai kitą akį ir žiurint į tolimus daiktus, arba kada atsirado trumpa arba tolimatystė, reikia tąsyk kreiptiesi prie gydytojaus. Atsakancziai parinkti stiklai saugoja ir sudrutina akį, bet ne atsakancziai pririnkti dar labiaus ją gadina. Todėl niekada pats sau stiklų nerinkite, bet paveskite tą specijalistui akių gydytojui.

Užlaikymas dantų.

Kaip kiekviena kuno dalis drutinasi, jeigu jai suteikiame atsakantį darbą, teip ir ant užlaikimo dantų reikalinga yra, kad jie turėtu ką veikti. Nuožmi žmones, valganti puszalę mėsą, kurią turi gerai perkramtyti, pakol galės praryti, turi gražesnius ir sveikesnius dantis už gyventojus civilizuotų krasztų, kurie iszmoko suminksztyti savo valgį. Todėl valgydami mes turime gerai kramtyti ir tai abiem musų žandų pusėm. Minkszti sumalti valgiai geri yra mažiems vaikams ir netekusiems dantų seneliams, bet ne drutiems ir sveikiems žmonims.

Dantų paliva yra trapi, greitai sutruksta, teip kaip ir stiklas, jeigu jį įneszę isz szalczio įkiszime į sziltą vandenį, sutrukus pavirszutiniai danties palivai pasidaro plyszialiai, kurie nors mažiausi, negal uždengti vidurio danties nuo burnos skystimų ir su jais ir visokioms dantį gadinanczioms musų pavadintoms ligos sėkloms.

Tos paskutinės naikina dar labiaus dantų paliva ir kaulą, daro skyles į danties vidurį ir prisigriebusios nervų, gimdo dantų skaudėjimą ir ant galo apmirimą ir viso danties. Reikia todėl saugotiesi umos permainos szaltų valgių ir gerymo ant sziltų arba atbulai ir ne graužti, dėl tos paczios priežastės, per kietų daiktų, kaip antai: kaulų, rieszutų ir t.t. Ant dantų, burnos skystimuose užsilaiko visokios dulkės ir dantų akmuo, kurie geriausiai tinka veisimuisi dantis ėdanczioms bakterijoms arba ligos sėkloms, kurios, isznaikinus danties palivą, prisigriebia vidurio ir naikina patį dantį ir gimdo jo skaudėjimą. Reikia todėl kas dieną mazgoti ir valyti dantis; mazgoti geriausiai drumnu vandeniu su spiritu ir su muilu ir isztryti juos minkszta szepetuku; saugotiesi reikia kietų dulkių, nes tos gadina dantis. Dantis reikia mazgoti lygiai isz lauko, kaip ir isz vidurio. Po valgiui reikia mazgoti dantis ir valgio likuczius isz terpdantų gerai iszkrapsztyti su plunksnele.

Surus valgiai, per daug rugsztus teiposgi gadina dantis. Mažus dantų suskilimus dantų gydytojas gal užlipyti uždedamas teip vadinamą plombą ir paskui toksai įgedęs dantis gal but vartojamas; jeigu isz pradžių ant mažo plyszio ne žiurėsime, toliaus dantis teip pages, kad jau ir lopas nieko nemaczys.

Užlaikymas ir dabojimas dantų yra neatbutinai reikalingas, nes tik smulkiai sukramtyti valgiai gal pritinkancziai sutirpti pilvo skystimuose; didesni valgio szmotai, kurių pilvo skystimas ne gal sutarpinti, bereikalo tik apsunkina pilvą. Taigi ant užlaikymo pilvo sveikatos, reikalingi sveiki dantys.

Užlaikymas kraujo gyslų.

Kad galėtume turėti tvirtą ir sveiką kraują, privalome suteikti musų organizmui atsakantį valgį. Valgyje musų turi but visi sudetiniai reikalingi ant užlaikymo musų kuno, taigi valgis musų turi but maiszytas: mėsa su augmenų maistu. Gėrymas vandens daro kraują skystesniu, palengvina jo tekėjimą gyslose ir atidalinimą nereikalingų, sunaudotų medegų.

Krutėjimas, darbas teiposgi palengvina kraujo tekėjimą, kadangi tąsyk besiraukianczios mėsos pastumia kraują gyslose, ne duoda jam apsistoti. Krutėjimas ant atviro oro ar tai dirbant, ar teip vaikszcziojant, suskubina kraujo tekėjimą ir kvėpavimą, taigi tąsyk daugiaus į plauczius įtraukiame oxygeno, tas pakelia troszkulį ir abelnai naudingai atsiliepia ant viso organizmo.

Saugotis reikia visko, kas stabdo kraujo tekėjimą, taigi anksztų drabužių. Ypacz kaklas turi but liuosas, nesuveržtas. idant nė joki varžymai ne stabdytu kraujo tekėjimo į galvą.

Svaiginanti gėrymai, teiposgi druta kava ir arbata yra vodingi, nes jie atsiliepia ir ant szirdies, padidina jos plakimą ir gal pagimdyti didesnę ligą.

Tas pats gal atsitikti ir nuo perszalimo arba nuo persidirbimo; todėl reikia visada devėti sziltus, bet ne per sunkius drąbužius ir po sunkiam darbui reikia visada atilsėti,

Užlaikymas kvėpawimo prietaisų.

Ant užlaikymo sveikų musų kvėpavimo prietaisų reikalingas yra szviežias oras. Sveikiausiais mes jaucziamėsi ant augsztų kalnų, giriose, laukuose, nes tose vietose oras yra kuo geriausias. Sudėtiniai tokio oro yra szitoki: 78,49 dalys azoto, 20,62 oxygeno, 0.84 vandens garų ir 0,04 anglerugszties.

Kitose vietose, antai apie žmonių ir gyvulių apgyventas triobas su oru susimaiszo dar kitoki gazai, suterszia jį ir padaro vodingu musų sveikatai.

Uždarytuose ruimuose, kur daug žmonių susirenka, miegstubėse nuo kvėpavimo, teiposgi nuo žibinimo pasidaro anglerugsztis; apart to dar yra czia gana dvekstanczių garų. Todėl ruimus, kur daug žmonių susirenka, reikia tankiai pravėdyti, atidarinėti duris ir langus. Negerai įtaisyti peczіai kurinant prileidžia į kambarį dalį smalkių, kurios labai pavojingos; uždengę per anksti peczius su uždangomis pritaisytus ne kartą žmones nuo priėjusių smalkių nustojo gyvasties; tokių atsitikimų kas žiemą yra gana dideliuose miestuose. Dulkės tankiai kvepuojant prisigriebia į plauczius ir juose kaip kada ir pasilieka. Plaucziuose anglekasių, pasimirus jiems, randa daugybę juodų nuo anglių dulkių. Garai isz fabrikų, virtuvių, dirbtuvių, balų, purvynų, grabių teiposgi vodingi sveikatai, ypacz kvėpavimo prietaisoms.

Ant laimės, daugelį isz tų vodingų sveikatai dalių terszianczių orą galima užuosti —todėl ne reikia ilgai pasilikti dvokianczіose vietose, ne sveikas yra ir oras kvėpalų per daug pripildytas.

Ant kiek tik galime, reikia dirbti ir vaikszczioti lauke, ant oro, arba nors gerai pravėdytuose kambariuose. Kas per isztisą dieną priverstas dirbti uždarytose dirbtuvėse, biuruose, tegul nors kas dieną ant valandos iszeina pasivaikszczioti ant szviežio oro. Szviežias oras ne tik reikalingas ant užlaikymo žmogaus sveikatos, bet jis ne retai iszgydo ir tokias ligas, kokių aptiekų ir gydytojų užraszyti vaistai iszgydyti ne gal. Besinaudojant isz szviežio oro reikia vien saugotiesi umo permainymo szilumos ant szalczio, smarkaus oro traukimo: tas ypacz yra pavojingas jeigu ė-same suszilę, pailsę, prakaikuoti.

Kvėpuojant reikia pratintiesi įtraukti orą per nosį, lupas reikia vis uždarytas laikyti ir ne tik vaikszcziojant ir dirbant, bet ir miegant. Szaltas į nosį įtrauktas oras czia truputį suszyla ir ne atszaldo teip gerklės ir apart to, visokios dulkės, vodingos dalelės pasiliėka nosyje, isz kur lengvai jas galima praszalinti; jos negal prisigriebti į gerklę ir į plauczius, kur jau galėtu užkenti.

Kvėpuojant per atidarytas lupas per szaltas oras, dulkės ir visokios vodingos dalelės per gerklę prisigriebia plauczių ir gimdo plauczių slogas, kosulius, o kaip kada ir plauczių uždegimą.

Dėl atsakanczio kvėpavimo reikia, kad krutinė prideranczіai skėstusi, idant oras galėtu prisigriebti ir žemiausiai ėsanczių plauczių burbulėlių. Krutinę atsakancziai iszplatinti gal gimnastika, o susiauryti pikti paprocziai.

Ant atsakanczio kvėpavimo reikia, kad mes, kiek tik tai galima, stovėtume vis tiesiai, idant plaucziams užtektu ruimo ant prideranczio iszsiskėtimo; pasilenkus plaucziai buva suspausti ir ne gal įtraukti orą kaip pridera. Labai naudinga yra gimnastika, teiposgi ansai lietuvių užmestas senovės ritinis. Kvėpavimas su visa krutine, užlaikymas ilgiaus plaucziuose per nosis įtraukto oro ir iszputimas jo per burną nors po kelis kartus ant dienos teiposgi yra reikalingas ant užlaikymo sveikų plauczių.

Reikia saugotiesi teiposgi anksztų veržianczių krutinę drabužių; moterų vartojami gorsetai ir kitoki varžymosi įnagiai labai yra vodingi, nes jie gadina krutinę ir susiaurina plaucziams ruimą.

(Toliau bus).

Wietines Žinios.

—o—

— Ant geležinkelio linijos, ties Sangamon str., maszina perważiawo weżėją Martiną Cavenoi ir užmuszė ant wietos. Cavenoi gyweno ant Randolph str.

— Miesto roda paweda "General Electric Railway Co." dirbdinti naujas sztritkarių linijas pietinėj miesto dalyj. Naujos linijos bus dirbamos ant plotų terp 93 ir 23 ul.

— Prowa miesto Chicagos aldermono O' Malley ir jo draugų: Johno Santry ir Johno Bingham, kurie yra apskųsti, buk laike riakimų du metai atgal užmuszė szwedą, Gus. Colliandera, wis traukiasi; ikisziol sudas iszklausinėjo 89 liudinįkus, bet jų yra dar daugiaus. Isz pasakojimų liudinįkų pasirodo, kad kaltų czia yra ir daugiaus, taigi ir tie taps į sudą paimti; tie pats liudinįkai pripažinsta ir aldermoną ir jo du draugu teiposgi kaltais.

— Nedėlios wakarą užsidegė dideli namai po nr. 227–235 ant W. 12 str., kuriame buwo maszinų fabrikai Greenlee Bros & Co. ir Northwestern Stove Repair Co. ir su wisu sudegė. Atkakę ugnagesiai stengėsi wien ugnies neprileisti prie kitų namų, apie gelbėjimą užsidegusių dirbtuwių ne buwo jau nė kalbos. Blėdį czia ugnelės padarytą skaito ant 300000 dol.

— Panedėlo rytą sudegė teiposgi beweik su wisu puikus namai C. J. Barneso, užweizėtojaus "American Book Publishing Co". po nr. 2238 Calumet ave. Blėdį ugnies padarytą skaito czia ant 100000 dol.

— Motiejus Sablick, sawinįkas alaus pardawinyczios, po nr. 424 S. Leavitt str., pereitos nedėlios rytą su peiliu perpjowė sau gerklę. Tuom wienok nepasiganėdino, bet paėmė dar rewolwerį, apsižiojo wamzdį ir szowė. Kulka pasiliko smegenyse. Nežiurint ant sužeidimų, turėjo jis dar tiek wieko, kad pėrėjo į kitą kambarį ir ten puolė ant žemės ir pasimirė. Kokia yra priežastis patžudystės, tikrai nežinia, bet žmonės pasakoja, buk jam su pardawinyczia nesisekė.

— Apsigywenęs po nr. 646 S. Canal str., Leon Mokauckas, praneszė į policiją, kad jam be miegant, du wyriszkiai, kurie pas jį gyweno ir priesztai drauge gėrė karcziamoj, atėję baisai jį sumuszė. Likosi jis nugabentas į ligonbutį, kur sumuszimus pripažino už sunkius ir skaudžius, bet nepawojingus jo gywaszcziui. Užpuolikus teiposgi suėmė; yra tai Andrius Potrytas ir Dominikas Ugenskis. Toki tai mat waisiai girtuoklyszczių.

— Ant Boleslawo Zacharewicziaus, apsigywenusio po nr. 3216 ant Laurel ul. grįžtant namon nuo darbo isz sztokjardų, terp 35 ir 38 ul. užpuolė koksai Jonas Klepacki ir Kuczewski ir butu gal sumuszę, Zacharwyczius wienok isztruko, bet paskui kitoj wietoj wėl jam užpuolikai užbėgo už akių; czia ant užpultojo riksmo atbėgo su pagelba Aleks Truszkowski ir iszliuosawo. Užpuolikai, turbut, norėjo atkerszyti Zacharewicziui, nes wienas isz jų norėjo westi užpultojo dukterį, tik jos negawo.

— Dėl didėlių szalczių ir dėl bedarbės laikų, daugelis darbinįkų szeimynų didelį wargą kenczia. Miestas kaip galėdamas renka aukas ant suszelpimo warguolių. Dabar likosi iszduotas padawadyjimas, kad beturczių szeimynos, kurioms truksta net ant maisto, gal kreiptiesi į arcziansią policijos staciją ir jeigų atsiszaukęs isztikro warguolis, gaus anglis, duoną ir apsirėdymą, jeigu to reiks. Miesto didžturcziai kas dieną sudeda po kelis tukstanczius doliarų ant suszelpimo warguolių.

Swarbiausiu atsitikimu Chicagoj buwo umai uzstoję szalcziai. Pereitos nedėlios rytą termometras Fahrenheito rodė 20% žemiaus zero; tiek jau buwo ir 12 walandą panedėlio naktyj. Szimtai žmonių rinkosi ant policijos stacijų pasiszildyti. Nedėlios dieną 53 žmonės likosi ant ulyczios pakelti, isz kurių keliolika reikėjo gabenti į ligonbuczius; 5 gi metų Frieda Bush suwisu suszalo. Aplinkinėse Chicago buwo dar didesni szalcziai. Miesto bulmistras įsakė duoti jam žinią apie žmonis wargą kenczianczius ir pagelbos reikalaujanczius.

Pajieszkau apszwiestos lietuwaitės.

Gywendamas terp swetimtauczių, o dar ne wedęs, asz prie sawo biznio ne galiu wienas apsieiti. Norėcziau apsiwesti, bet swetimtauczių westi ne norėcziau, o lietuwaiczių nepatikau ant tiek apszwiestų, kad tiktu prie namų apžiurėjimo ir prie biznio. Dabar wienok skaicziau laikraszcziuose, kad Baltimorėj ir Chicagoj yra įrengtos mokslainės del lietuwių. Taigi ar czia nesiranda tokia mergina lietuwaitė, kuri mokėtu ne tik žmogiszkus walgius pagaminti, bet ir skaityti ir raszyti nors lietuwiszkai, o ko stokuos, tai asz pats damokysiu, kad tik butu tokia, kuri norėtu ko daugiaus pramokti. Asz norėcziau gauti tokią merginą isz pradžių už pagelbinįke prie namų ir prie biznio, nes mano motina ant to jau per sena; toliaus gi, jeigu turėtu tiek apszwietimo, kiek reikia ir jeigu norėtu dar toliaus mokytiesi, asz su tokia noriai apsiweszcziau. Algą asz duocziau geresnę, negu kur kitur gal uždirbti. Jeigu atsirastu tinkanti prie mano biznio (asz turiu didelę pardawinyczią), kuri ant mano užmanymo sutinka, tai praszau atsilieptі, siuncziant rasztą į "Lietuwos" redakciją po ženklu C. S. Asz ne užilgio atkaksiu į Chicagą, tai tuos laiszkus paimsiu. C. S.

Dėl norinczių iszmokt raszyti.

Plymouth, Pa., Dr-tė Volonczausko iszleido jau sawo kasztais knįgelę: "Lengwas budas pacziam per sawę iszmokti gražiai raszyti," kuri kasztuoja tik 10c. Norintiejie gaut tą knįgelę, raszykit ir pinįgus pasiųskit ant adreso szito: Dr-tė M. Volonczausko, Box 1018, Plymouth, Pa.

(30—1)

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo draugo, Franciszkaus Geczo, paeinanczio isz Kauno rėd. Reseinių paw., Balandiszkių kaimo. Neseniai sugrįžau isz seno krajaus ir parweżiau jam gerą naujieną. Jis pats, ar kas kitas, teiksis duoti žinią ant szito adreso: Aleksandra Jocis. 57 Loucaster ave., W. Philadelphia, Pa.

Jeigu kas žino, kur dabar buna Andrius Anskaitis, kuris pirmiau gyweno Philadelphijoj, Pa., teiksis man priduoti jo adresą, o asz už tą atnagradysiu.

John Borodica
Cor South 5th ave. Philadelphia, Pa.

Pajieszkau sawo draugo, Nikodemo Bedawicziaus, paeinanczio isz Suwalkų gub., Pajewonio waitystos, Trilaukių kaimo. Turiu į jį labai swarbų reikalą. Jis pats, ar kas kitas, teiksis duot žinią ant szito adreso:

Jokubas Naujokaitis
504 Farbes ave., Pittsburg, Pa.

Didelis Demokratiszkas mitingas.

Nedėlioj, 31 Sausio, 4 walanda po pietų, salėje L. Ažuko, 3301 Auburn ave. bus didelis demokratiszkas mitingas reikaluose indorsawimo ateinanczio miesto majoro. Užtai wisus lietuwius ukėsus užpraszome susirinkti.

Jos. Kowarskis, prez.

Grand Opening.

Subatoj ir Nedėlioj 30 ir 31 Sausio darau balių atidarymo naujo saliuno, pon. 4500 S. Paulina st., kertė 45tos ul. ant Town of Lake, ant kurio grajys puiki muzika, bus szokiai ir kitos zabowos. Užtai wisus lietuwius szirdingai užpraszau atsilankyti.

Su guod. Kaz. Medžiunas.

Gromatos ant paczto.

1901 Abarius Paul	2068 Matejka Jan
1906 Aszanski Jan	2090 Norkewicze A.
1909 Barisewicz J.	2097 Pecempo Juzef
1916 Banczinski F.	2106 Radaszewski K.
1923 Budwitis Juzef	2107 Raseiwicz Juzef
1935 Debiasio Georgio	2110 Rekoslewicz F.
1943 Dusa Mukotoj	2116 Roubik Adelbert
1947 Endžil Juzef	2117 Ruskiewic A.
1963 Garbis Anton	2122 Rejpinska St.
1975 Goebinaj Maria	2124 Saretzty,
1388 Heinis Ambros	2142 Semelewicz L.
2006 Jarius Emilie	2147 Skienicks Jerry
2008 Jochin Jan	2164 Szymkewicz F.
2010 Jurgjohan Jurgen	2165 Szymkewicz F.
2011 Jurecki Stessin	2174 Turba Franz
2015 Kurris Kazimier	2175 Apin I.
2042 Kroeztatow-ki J.	2193 Zacharewicz M.
2 43 Krusza Wicenta	2196 Zarba Andrzej
2066 Majoski Maciej	2198 Zibrat Tainka

Simas Arbaszauskas,

1211 S.2nd St., Philadelphia, Pa.
užlaiko
Geriausia Buczernia.

Mėsa wisada szwieżia ir czystai užlaikoma, o prekės pigesnės kaip kitur. Dėltogi wisiems lietuwiams welytina pirkt wiską pas sawo žmogų.

Apgarsinimas.

Szioms dienoms apturėjome isz Europos naują transporta wisokių knįgų, o daugiausiai maldaknįgių, puikiausiuose balto kaulo apdaruose. Dabar reikalaujantiejie gali gaut wisokių, kokių nori. Kas neturi musų knįgų kataliogo, tegul atsiszaukia o prisiųsime.

Adresuokit teip:

A. Olszewskis,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Dabar "Lietuvos" Redakcijoj galima pirkti tikietus ant wisu geležinkelių, tai yra į tuos wisus miestus, kur daugiausiai lietuwiai yra apsigywenę. Prekės tos pa czios kaip ir isz "dypo" imant.

Teiposgi szifkortes galima gaut ant geriausių laiwų už pigesnę prekę kaip kitur.

Naujos Knįgos.

Dabar Lietuwos redakcijoj galima gauti pirkti knįgas:

1, Padejimas Lietuwiu Tautos Rusų wieszpatystėje, paraszyta grafo Lelivos. Labai naudinga kiekwienam ją perskaityti. Prekė 35 c.

2, Trumpas apraszymas apie Žemę (Geografija), paraszyta kun. J. Žebrio, prekė 15 c.

P.F. Bradchulis,

Notary Public & Claim Adjuster.

Iždirbu wisokius dokumentus ir kaip mokinantis ant adwokato užsiimu wisokiomis prowomis, ypacz priesz kompanijas už sužeidimus. Teipgi kolektawoju skolas už burda ir algas ir duodu roda kiekwiename atsitikime. Wiengenczei turedami koky reikala szaukites pas sawo wiengenty.

F. P. Bradchulis,
630 So. Canal St., CHICAGO, ILL.

PAMATYT nieko nekasztuoja.

Idant apgarsyti musu taworus ir gaut naujus kostumerius, mes atsiusime szita $5 werta nikeliny, ant 5 szuwiu, paliemoniszka Rewolwery ir $12 werta gražu wyriszka laikrodely, kurio lukszta iszmarzyti pagal naujausia tiliu, padirbti isz dwieju unciju czysto sidabro ir isz abieju pusiu paauksuoti 14 karatu auksu. Atmink, kad szitas yra nepigus, bet padirbtas isz czysto sidabro ir auksu ir iszrodo teip, kaip $40 laikrodelis, tur 11 akmenu ir pilnus amerikoniszkus widurius. Laikrodelio geral. Kiekwieno laikrodelio widuryje rasi indeta gwarancija ant 10 metu. Dar tokiu pigumu niekad nebuwo. Laikrodely ir Rewolweri prisiusime ant pamatymo per expresa C. O. D. Jeigu tau pasidabos, užmokek agentui $4.30 ir pasilmk juos sau. Jeigu parduosi tokius 6, tai wiena gausi dykai.

Insurance Wholesale Watch Co.
89 Washington St., CHICAGO, ILL.

Dr. Marija Doviatt, Lietuwe.
Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 137.

Augustas Kilewiczius
3301 Laurel Str. kertė 33-ios.
Arba ant 3252 Laurel St.,
Pigiausiai iszwažioja:
ANGLIUS ir MALKAS.
Teipegi užsiima perkraustymu (permufawimu) wisokių daiktų, permainant wieta sawo gywenimo. Priima užpraszymus ir per gromatas isz tolymesnių dalių miesto, kas ko reikalaujate, tegul paraszo, o tuojaus pribus. Wiską atlieka pigiau kaip kiti.

"RYTAS"
NEDELINIS
Laikrasztis
ISZEINA
WATERBURY, CONN.

Yra tai wienas gryniausiu, kas link padawimo Amerikoje Lietuwiszku laikraszczių. Iszleidžiamas kriszczioniszkoje dwasioje. Žinių daugiausiai apie Amerikos lietuwių reikalus.

Ant metu tiktai $1.

Welitina kiekwienam jį skaityti.
Raszykit ir pinįgus siųskit ant adreso:
Rev. J. Zebris,
34 John St., Waterbury, Conn.

Geriause Groserne.

PAS
SIMONA MACK,
82 Bond St. Elizabeth Port, N.J.

Wisa groserija ir mėsa wisada szwieżia ir gerai apžiurėta, o prekės pigesnės kaip pas wisus ir su kiekwienu kostumeriu gražiai apseina. Prie to siunczia pinįgus į wisas dalis swieto greitai ir gerai.

(30—1)

Iszsiuncziame in wisus miestus ir miestelius wisos Amerikos wisokius daiktus, kaipo tai: Maszinas del siuwimo, Maszinas del drukawojimo gromatu, Siutus, Overkotus, Wargonus, Armonikas, Grajyjamas Dežutes, Klarnetas, Fleitas, Basetles, Skripkas, Gitaras, Triubas, Žiuronus, Britwas, Peilius, Widelcius, Szaukszstus, Strielbas, Rewolwerius, Laikrodžius, Laikrodelius, Lenciugelius, Kompasus, Žiedus, Auskarus, Abrozus ir wisokius kitus daiktus. Teipogi padidiname fotografijas, dirbdiname luksztus del laikrodelių ir t. t. Prisiuncziame katalioga kožnam dykai.

Adresawokit teip:
Kelpsch, Noreiko & Co.,
56 Fifth Ave., CHICAGO, ILL.

A. SILHA & CO.
551-555 Blue Island Ave.

kertė 18-tos ir Loomis ul., CHICAGO.
Užlaiko didžiausią krautuwę
DRAPANU ir APAUTUWO

Didelis sztoras pilnai užwerstas rietu wems naujausių wasarinių paltų, žiponų, kelnių, kepurių, skrybėlių, marszkinių, czewerykų, ir t. t., o prekės pigiausios kaip wisur. Prie to užlaiko wisokiu kufarėlius, dėžiutias (walizas). Parankiu yra priwažiuoti, nes streetkariai prieina isz wisų dalių miesto.

Lietuwys Kazimieras Ramanauskas, kurį czeant fotografijos matote, yra klerku toje krautuwėje ir lietuwiams, tena perkantiems, patarnauja isz szirdies. Parodo tikrus taworus ir paduoda teisingas prekias, per ką kiekwienas perkantis gali but tikru, kad gaus teisingą taworą ir nė ant wieno cento nebus apgautu.

Ben. Hatowskis.
527 S. Canal kerte Judd, Chicago, Il

Dirba, taiso ir parduoda:
LAIKRODZIUS, LAIKRODĖLIUS
Lenciugėlius, Žiedus, Spilkas, auskarus ir teip toliau.

Kas nori gali gaut puikų "Gold Fielled", 14-ko Karatų, ant 15 akmenų su tikrais Elgino w widuriais laikrodėlį nuo $17 iki $20 ant iszmokesczių, mokėdamas tik po wieną doliery ant nedėlios.

Kas tik ko reikalaujete ateikitė pas mane, pirksite wiską pigiau kaip kitur.

Ziegorela czistyimas 50c. Sprendzyna 50c. Stykłas ir skazupkos 10c
Szlubinej ziedaj 56 ir 72 prabos nog $3 iki $6. Sidabrini "Elgin" ziegorej $7.00. Wyska garantawoje ant metu.

EIKIT PAS RUBINA,

dabar asz gywenu po nr.
544 Blue Island Ave., kertė 18tos ul., Chicago.
The Golden Gate Wine & Liquor Co.

Mes turime didę daugybę wisokių Wynų, Likierių ir Cigarų: mes parduodame geriausią taworą, pigiausios prekės kaip wisur kitur. Ndpirk kitur, pakol ne pamatysi musų taworą.

Su guodone **M. Rubin,** 544 Blue Island Ave., kertė 18tos ul.

Naujas Lietuwiszkas Saliunas.

Fel. Majausko
3301 Laurel
kerte 33czios ul.
Užlaikau swieżia bawarska Alu, geriausias ir seniausias Arieikas, Wyna, Likierius ir puikiausius Cigarus.
Prie saliuno turiu puike didelia sale ant mitingu, baliu ir wesaliju.

Ateik broli pamatytie ir to wiso pabandytie.

Felixas Majauskas,
3301 Laurel st., kerte 33czios ul,
CHICAGO, ILLINOIS.

Geriausias Saliunas
WIDURYJE MIESTO
— pas —
A. J. KOWALSKI
40 La Salle Str.

Kuriame randasi geriausi gėrimai, ir puikiausias užkandis, szaltas ir szaltas, wisada yra ant stalo. Bartenderis yra lietuwys; taigi lietuwiai, turėdami kokį reikalą mieste, gali pas jį gaut roda, nes saliunas randasi wisai arti korto (City Hall).

PIGIAUSIAS KROMAS
Czebatu ir Czeweryku
pas
M.W.Goodmana, 593 N. Gay St.
BALTIMORE, MD.

Per sziais 30 dienu turiu iszpaduotie wisus mano žieminius taworus, kaip tai: Czebatus Czewerykus del wyru, moteru, waiku ir kudikiu. Užtai teip labai sumažinau ju prekias, kad wiska pas mane dabar gali pirkti beweik už puse prekes. Delto atkreipiu atyda wisu aplinkiniu ir pažystamu ir praszau ateit pamegyt, o persitikrysite kad teip pigiai niekur nerasite, kaip pas mane SU GUODONE

M. W. Goodman.

E. ZANIEWSKIS.

924 33rd Street, Chicago.
Lietuwiszkas kriauczius.

Užlaiko puikiausią kriauczisztą Sztorą ir geriausei padirba wisokius wyriszkus drabužius: siutas kialnes, bruslotus ir tt. Siuwa drapanas kuo greicziausei, isz geriausių gelumbių, ir už pigesnę preke kaip perkant gatawas. Teipogi taiso ir czystyja wisokius drabužius. Darbą atlieka gerai, gražiai, greitai ir pigiai.

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai-lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiausei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi kasdien no adynos 11 ryto iki 2 po pietu D-ras M. F. Bożyncz, o D-ras M. P. Kosakauskas randasi Czetwergais ir Nedelioms no 10 iki 12 adyn. widurdienio ir daktaras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiunczeme ywairias, gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome lygas per laiszkus.

Telefonas Yard 709

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted ul.
Nujima puikias Fotografijas, už tuzina tiktai
$2.00
Ant weselliu ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopuik ausei.

Gazeta Handlowo-geograficzna,

organ Polskiego Towarzystwa Handlowo-geograficznego
(przedtem stały dodatek "Przeglądu Wszechpolskiego")
wychodzi 1. i 15 każdego miesiąca.
Prenumerata roczna wynosi
w Ameryce północnej.....$2.
Półroczna.....$1.

"Gazeta Handlowo-geogeaficzna" będzie podawać dokładne sprawozdania o położeniu naszych rodaków po zagranicami kraju, oraz wskazówki i informacye dotyczące emigracyi i kolonizacyi, oraz ekonomicznego stanu różnych krajów, a zwłaszcza tych ziem, do których ludność wychodcza nasza podąża. Celem gazety również będzie popieranie przemysłu i handlu polskiego a zwłaszcza wywozowego (eksportu) przez dostarczanie najświeższych wiadomości o handlowych stosunkach zagranicy.— Oprócz tego, "Gazeta Handlowo-geograficzna" umieszczać będzie wyczerpujące sprawozdania z najnowszego ruchu naukowo geograficznego.

Redakcya i Administracya:
Lwów (Lemberg-Austria)
ulica Mochnackiego 1. 12.

"LIETUVA"
Nedelinis Laikrasztis

Iszeina Chicagoje kas subata ir paduoda žmonėms
SWARBIAUSIAS IR TEISINGIAUSIAS ŽINIAS isz Amerikos, Lietuwos ir wiso paswieczio.

"Lietuva" kasztuoja ant metų tik $2. Kas abu doliarus užsimoka isz wirszaus, gauna puikę knįgelę, wertės 50c., dowanų. Kas užsimoka $1, gauna knįgelę už 25c. Knįgelę galisau iszsirinkt isz musų kataliogo kas kokią nori, kad tik nebrangesnę per 50c. o prisiųsime dykai.

"Lietuva" yra labjausiai iszsiplatinus po wisa Amerika, deltogi biznieriams geriausiai užsimoka joje apsigarsinti.

"Lietuvos" spaustuwė spausdina visokias knįgas, konstitucijas ir wisus kitus drukus: lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba padaro gražiai, greitai ir pigiai, nes sawo locname name turi kuopuikiausiai įrengta wisą spaustuwę.

"Lietuvos" Redakcija parduoda szifkortes ant geriausių laiwų, siunczia pinįgus į Lietuwą ir wisas dalis swieto. Pinįgai per mus iszsiųsti greicziausiai suwaikszczioja kaip isz wisų kitų agentų. Mes teipgi parduodame lotus ir namus aplink lietuwiszką bažnyczią ir atliekame wisokius lietuwių reikalus gerai, greitai ir teisingai.

Raszant į mus su bent kokiu reikalu, arba pinįgus prisiuncziant, wisada uždėkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
924 33rd Street. CHICAGO, ILL.

Pinįgus siųskite registruotose gromatose arba per "money order", tai niekada ne pražus. Iszpirkę "money order" nelaikykite jį kiszeniuje, bet tuojaus prisiųskite mums: siuncziant "money orderį", gromatą registruoti nereikia, prisiuskite prastoje gromatoje, nes ant jo nieks, be mus, pinįgų isz paczto neiszims.

Ofisas "Lietuvos" esti kasdien atidarytas nuo 7tos walandos ryto iki 9 wakaro, o nedėliomis nuo 12tos widurdienio iki 6 wakaro. Chicagiecziai turintis kokius reikalus, teiksis atsilankyti minėtose walandose.

"GARSAS"
AMERIKOS LIETUWIŲ,

yra pigiausias nedelinis laikrasztis.
Iszeina Szenadorije kas subata, kasztuoja tik wiena dolery ir 20 ct. ant metu,
60 centu už pusmety,

TALPINA puikias istorijas ir apraszymus isz lietuwių gywenimo; teipgi žinias isz Lietuwos ir wiso swieto; Garse daugiausiai galima rasti žinių isz Amerikos apie darbus.

Jei nori žinoti kas swiete darosi; jei nori pasiskaityti puikių istorijų, jei nori dasižinoti apie darbus kituose miestuose—parsikwiesk "Garsą". Prisiųsk sawo adresą, tai gausi porą numerių ant pažiuros už dyką.

Mus Adresas "Garsas" Publishing Co.
SHENANDOAH, PA.

W. SZYMANSKI

624 Blue Island Ave:
užlaikau didžiausia
Krautuwia Mebliu,
kaipo tai;
Stalų, Szėpų, Lowų, Peczių, Lempų, Diwanų ir t.t. o parduodu wiską pigiau kaip wisi kiti sztorai. Teipogi parduodu ir ant mėnesinių arba nedėlinių iszmokesczių. Paměginkit pas manę, o pamatysite, kad daug geriau ir pigiau pirksite wiską, nė kaip kur pas kokius žydus.

N.L. PIOTROWSKI,

Adwokatas augsztesniu sudu ir Notary Public.
Ofisas: 4 La Salle St., Ruimas 620. Gywenimas: 112 W. Division St.

Atlieka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras — dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už sužeidima ir užmuszima geležinkeliu, fabrikuose ir t.t. Kiekwienas turintis koki reikala, tegul pirmiausei pas jy rodos pasiklause.

Gali susiszneket lenkiszkai.